Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 159 (1154) | Łódź, Poniedziałek 11 Lipca 1927 | פינפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג יא תמוז תרפ"ז. | Nr. 159 (1154

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

אַנ׳אויסגלייך צווישען פּוילען און ליטא

אַלס רעזולטאַט פון דירעקטע אונטערהאַנדלונגען.

בערלין, 10 (ספּ. טעל.) די „דייטשע אַלג. צייטונג" מיילט מיט פון ריגאַ, אַז אין די לעצטע טעג זיינען פאָרגעקומען דירעקטע אונטערהאַנדלונגען צווישען פּוילען און ליטע, כדי אויסצוגלייכען די עקזיסטירענדע סכסוכים צווישען די ביידע מלוכות. די אונטערהאַנדלונגען געפינען זיך איצט אויף אַ גוטען וועג, ס׳האָט שוין ביי אַנ׳אויסגלייך. ס׳זאָל פאָרקומען אַ נאָטען-אויסטויש צווישען פּוילען און ליטע. אין דער ליטווישער נאָטע זאָל פעסטגעשטעלט ווערען, אַז דער מלחמה-צושטאַנד צווישען ביידע מלוכות הערט אויף, ביידע מלוכות זאָלען זיך געגענזייטיג אָנערקענען, דערביי זאָל ליטע זיך אָפּזאָגען פון איהרע פּרעטענציעס אויף ווילנאַ.

ברענגענדיג די דאָזיגע ידיעה, באַמערקט די צייטונג, אַז אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען האַלט מען די ידיעה פאַר אַ פריהצייטיגע. הגם ס׳זיינען פאָרגעקומען אונטערהאַנדלונגען צווישען פּוילען און ליטע קען מען נאָך אָבער וועגען די רעזולטאַטען נישט זאָגען קיין שום פּאָזיטיווס.

אינטערנאַציאָנאַלער עספּעראַנטאָ קאָנגרעס אין דאַנציג.

דאַנציג, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פון דעם 28 יולי ביז דעם 4 אויגוסט ווערט דאָ פאָרקומען דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פון עספּעראַנטיסטען.

ביז איצט האָבען זיך צום קאָנגרעס געמאָלדען פאָרשטעהער פון 30 מלוכות פון אייראָפּא, אַזיען, אַמעריקאַ און אויסטראַליען. צווישען די דעלעגאַטען האָבען זיך געמאָלדען פיל פּוילישע עספּעראַנטיסטען.

דייטשלאַנד העכערט דעם צאָל.

בערלין, 10. (ספּ. טעל.) דער רייכסטאַג האָט אָנגענומען דעם פּראָיעקט פון דער רעגירונג וועגען העכערען דעם צאָל, כאָטש אייניגע רעדנער האָבען זיך בעמיהט צו בעווייזען, אַז דאָס העכערען דעם צאָל אויף קאַרטאָפעל קען אַרויסרופען נעגאַטיווע פּאָליטישע פאָלגען.

נאָך דער שטורמישער זיצונג האָט דער רייכסטאַג מיט 27 שטימען געגען 134 דעם פּראָיעקט אָנגענומען. געגען דעם צאָל-טאַריף האָבען געשטימט די רעפּובליקאַנער, סאָציאַל-דעמאָקראַטען און קאָמוניסטען.

שרפה מיט 8 קרבנות

רעזולטאַט פון אונטערצינדונג.

פּויזען, 10 (טעלעפאָניש) מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק איז אין דעם גיט, וואָס געהערט צו דער פאַמיליע קלובאַשינסקי, אויסגעבראָכען אַ שרפה. דערביי זיינען אומגעקומען 8 זעלנער, וועלכע זיינען דעמאָלט געווען איינקוואַרטירט אין דעם גיט. איצט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס גוט איז געוואָרען אונטערגעצונדען דורך די אייגענטימער, וועלכע האָבען גערעכענט אָפּצונעהמען אַ גרויסע סומע געלד אַלס אַסעקוראַציע. די אונטערצינדער זיינען אַרעסטירט געוואָרען.

דיסקאָנטאָ-קרעדיט פאַר פּוילען

אויף 20 מיליאָן דאָלאַר.

לאָנדאָן, 10 (ספּ. טעל.) פון ניו-יאָרק מעלדעט מען, אַז אויף דער קאָנפערענץ פון די דירעקטאָרען פון 4 עמיסיע-בענק איז בעשלאָסען געוואָרען צו ערעפענען דער באַנק-פּאָלסקי אַ דיסקאָנטאָ-קרעדיט ביז 20 מיליאָן.

פון דער סומע וועט די פעדעראַל-באַנק געבען 5 מיליאָן, די ענגלישע באַנק – 5 מיליאָן און די איבעריגע קאָנטינענטאַל-בענק 10 מיליאָן.

לופט-עקספּעדיציע ארום דער ערד.

וואַשינגטאָן, 10 (ספּ. טעל.) דאָ ווערט איצט שטודירט אַ פּלאַן פון אַ לופט-רייזע אַרום דעם עקוואַטאָר (אַרום דער ערד). אָנפיהרען מיט דער לופט-עקספּעדיציע זאָל דער מעוואַסטער פליהער בירד, וועלכער איז די טעג איבערגעפלויגען דעם אַטלאַנטיק. צוויי דריטעל פון דער רייזע וועט פאָרקומען איבער׳ן וואַסער.

נישט קאָוונא — נאָר קאָונאַס.

ווילנאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פון קאָוונאַ איז מען מודיע: די ליטווישע צענזור האָט פאַראָרדנעט דער רוסישער, פּוילישער, יודישער און דייטשער פּרעסע צו בענוצען דאָס וואָרט „קאָונאַס" אויף צו בעצייכענען די שטאָדט קאָוונאַ.

קיין וואהל-רעכט פאַר פרויען אין פראַנקרייך.

פּאַריז, 10. (ספּ. טעל.) אויף דער לעצטער נאַכט-זיצונג פון פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט האָט דער סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט רענאָדעל אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג וועגען אָנערקענען פאַר די פרויען וואַהל-רעכט צום פּאַרלאַמענט.

דער פאָרשלאַג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען מיט 298 שטימען געגען 254.

עקסצעסען אין דער בענדינער טורמע.

סאָסנאָוויץ, 10 (טעלעפאָניש) די סאָסנאָוויצער פּאָליציי האָט אַרעסטירט דעם קאָמוניסט וואַצלאַוו באַראַוויק און איהם [illegible] אין בענדינער טורמע. אין מאָמענט, ווען באַראַוויק האָט זיך אין דער בעגלייטונג פון פּאָליציי, דערנעהנטערט צו דער טורמע, האָבען די אַרעסטאַנטען-קאָמוניסטען אָנגעהויבען צו זינגען דעם אינטערנאַציאָנאַל, אַ טייל ווידער, וועלכע האָבען זיך גראָד געפינען אויף שפּאַציר אויפ׳ן הויף, האָבען אָנגעהויבען צו באָמבאַרדירען דאָס טויער פון דער טורמע מיט שטיינער. גלייכצייטיג האָבען די אַרעסטאַנטען אין די קאַמערן געגומען ברעכען די טירען און פענסטער און צוויי איז אַפילו געלונגען די טירען אויסצוברעכען.

עס איז אַרויסגערופען געוואָרען אַ גרעסערע פּאָליציי-אָפּטיילונג, וועלכע האָט געמאַכט אָרדנונג. די פּראָקוראַטור פיהרט אַנ׳אויספאָרשונג וועגען די עקסצעסען.

גרויסע שרפה נעבען ווין.

ווין. 10 (ספּ. טעל.) אין אַצגערסדאָרף איז אויסגעבראָכען אַ שטאַרקע שרפה. עס האָט זיך אָנגעכאַפּט אַ גרויסער פּאַלוואַרג, וואו ס׳זיינען פערברענט געוואָרען בעדייטענדע זאַפּאַסען תבואה און היי. די פייערלעשער, וועלכע זיינען געקומען פון ווין, האָט זיך איינגעגעבען אָפּצוראַטעווען נאָר אַ קליינעם טייל פון פּאַלוואַרג. הערכער 1000 פייערלעשער זיינען געווען פערנומען ביי דער ראַטונגס אַקציע.

ים-קאָנפערענץ זאָל צופּלאַצט ווערען.

לאָנדאָן. 10 (ספּ. טעל.) אין דער היגער אַדמיראַליטעט מיינט מען, אַז די ים-קאָנפערענץ אין גענף וועט מאָנטאָג צופּלאַצט ווערען.

טויט-שטראָף פאַר ער-מאָרדען די פרוי.

לעמבערג, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פאַר׳ן געריכט פון געשוואָרענע אין קאָלאָמייע איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון לאַנדווירט קאָוואַלסיוק, וועלכער האָט ערמאָרדעט זיין פרוי בעת אַ קריגעריי.

דאָס געריכט האָט דעם בעשולדיגטען פערמשפּט צום טויט דורך הענגען.

וואוקס פון זעלבסטמאָרדען אין פּוילען

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש). דער לעצטער נומער פון „גאַזעטאַ פּאָליציי" ברענגט אַנ׳אינטערעסאַנטע סטאַטיסטיק וועגען דער צאָהל זעלבסטמאָרדען אין פּוילען אין משך פון די לעצטע פּאָר יאָהר.

אין יאָהר 1923 זיינען פערגאָמירט געוואָרען 3201 זעלבסטמאָרדען, אין 1924 י. – 3411, אין 1925 י. – 3922, אין 1926 י. – 3913. די גרעסטע צאָהל זעלבסטמאָרדען ווייזט אַרויס וואַרשאַ, וואו ס׳פאַלט אויס 1 זעלבסטמאָרד אויף 1000 מענשען.

ליובאַוויטשער רבי ווערט פערשיקט קיין קאָסטראָמאַ.

ריגאַ, 10 (יט"א טעלעגראַפיש) פון לענינגראַד איז מען מודיע, אַז די סאָוויעטען-מאַכט האָט בעשלאָסען צו פערשיקען דעם ליובאַוויטשער רבי הרב שניאורסאָן קיין קאָסטראָמאַ (אַ שטאָדט אויף דער וואָלגע), כדי צו איזאָלירען איהם פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די פערבלאָנדזשעטע פּוילישע לופט-פליהער.

ווילנע, 10. (טעלעפאָניש). מען מעלדעט מיט פון מינסק, אַז צוויי פּוילישע לופט-פליהער פון 11-טען פליה-פּולק פּאָרוטשניק יאַנושעווסקי און כאָראָנזשי שורלעי, וועלכע זיינען פערבלאָנדזשעט געוואָרען אויף דער סאָוויעטישער טעריטאָריע, געפינען זיך נאָך אין מינסק.

זיי וועלען וואַהרשיינליך צוריקקומען אויף דער נייער וואָך קיין פּוילען.

הבימה-אַרטיסטען אין פּאַריז.

פּאַריז, 10 (ספּ. טעל.) אַהער זיינען אָנגעקומען אַ צעהנדליג שוישפּילער פון מאָסקווער העברעאישער טרופּע „הבימה", וועלכע האָט די לעצטע צייט גאַסטראָלירט אין אַמעריקאַ. די גאַנצע טרופּע טראָגט זיך איצט איבער קיין בערלין, וואו זיי וועלען זיך בעזעצען אויף עטליכע יאָהר און צוריק אָנהויבען זייער אַרבייט. אַ גאַנצע רייה נייע פּיעסען וועלען דאָרט אויפגעפיהרט ווערען. דער גרעסטער טייל פון דעם „הבימה"-פּערסאָנאַל איז גלייך פון שיף אַוועק קיין דייטשלאַנד, די איבעריגע בלייבען אויף זומער אין פראַנקרייך. 3 שוישפּילער פאָהרען אויף זומער קיין ארץ-ישראל. ווי עס ווייזט זיך אויס זיינען די קלאַנגען וועגען צופאַלען זיך פון דער „הבימה" אינגאַנצען פאַלש.

אָרדנונגען אויפ׳ן יורידישען פאַקולטעט אין בוקאַרעשט

בוקאַרעשט, (יט"א) די „פּאָליטיקאַ-מעלדעט: אויפ׳ן יורידישען פאַקולטעט בעת׳ן עקזאַמען פון יורידישער ענציקלאָפּעדיע און פּאָליטישער עקאָנאָמיע, האָט אַ גרופּע פון 15–20 קריסטליכע סטודענטען בעשלאָגען זייערע יודישע קאָלעגען מ. באַקאַלו, זילבערמאַן, בלומענטאַל ווייסמאַן און רויטמאַן, וועלכע זיינען געקומען אָפּגעבען דעם עקזאַמען.

די יודישע סטודענטען זיינען אַרויסגעוואָרפען פונ׳ם זאַל און עס דראָהט זיי צו פערלירען דאָס יאָהר, ווייל עס איז געווען דער לעצטער טאָג פון די עקזאַמענס.

נישט קוקענדיג אויף אַלע בעמיהונגען האָבען די יודישע סטודענטען נישט בעקומען קיין קאָנטאַקט מיט די פּראָפעסאָרען, דעקאַן אָדער רעקטאָר, כדי זיי מודיע זיין וועגען דער לאַגע אין וועלכער די יודישע סטודענטען געפינען זיך.

ערקלערונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט מיין אויפפאָדערונג דעם ה׳ אברהם אייזענבערג (פּאָמאָרסקאַ 58) צו אַ דין-תורה דורך דער פּרעסע, ערקלער איך פאָלגענדעס:

איך האָב מיט אברהם אייזענבערג געהאַט שותּפות אַ זאָדע-וואַסער-פאַבריק. נאָך אַ געוויסער צייט האָבען מיר זיך אָפּגעטיילט. ביים טיילען זיך זענען אָנוועזענד געווען די ה"ה זאָדע-וואַסער-פאַבריקאַנטען:

626

אברהם יצחק ניימאַן, בענעדיקטאַ 27, בעריש אַפּאַטאָווסקי, זאַווישאַ 9, שמואל וואַלדבערג, אַלעקסאַנדראָווסקאַ 7, מענדיל זאַלצבערג, פּעטריקאָווער 38, יוסף טאַף, בענעדיקטאַ 27, און עס איז בעשטימט געוואָרען, וועלכע זאַכען איך האָב צו נעהמען און וועלכע עס בלייבען איבער. גאָר נאָכ׳ן אַרויסנעהמען אַ טייל זאַכען, האָט ה׳ אברהם אייזענבערג מיר אויף אַ חוצפּה׳דיגען אופן נישט געוואָלט מעהר אַרויסגעבען, זאָגענדיג, אַז ער לאַכט פון דעם, וואָס עס איז געוואָרען אָפּגעמאַכט און ער וועט טון, ווי איהם לוינט זיך. און ער האָט זיין וואָרט געהאַלטען. וואָרום ער האָט, ווי איך האָב זיך דערוואוסט, מיינע פאַבריקס-מכשירים ווי אַ געוועהנליכער קעשענע-גנב פערקויפט אַלס זיין אייגענטום. נישט קוקענדיג אויף דעם, אַז איך האָב איהם צעהנדליגער מאָל געפאָדערט צו אַ דין-תורה, און זיך שטענדיג אַרויסגעדרעהט מיט זיינע גנב׳ישע תירוצים.

אַלזאָ יעצט, אין פאַל ער וועט אין פערלויף פון די נעכסטע טעג נישט בעשטימען קיין דין-תורה, נעהם איך אַראָפּ פון זיך אַלע פעראַנטוואָרטליכקייטען, און דעם ענין גיב איך איבער דעם געריכט.

שמחה אייזען, חאָלבאָרסקאַ 36.

קאָנגרעס פון „פּיאַסט" פאָדערט

צו ענדערן די וואַהל-אָרדינאַציע און פונאַנדערלאָזען דעם סיים

פּױזען, 10. (טעלעפאָניש). אויפ'ן קאָנגרעס פון „פּיאַסט" (וויטאָסאָווצעס) זײַנען אָנגענומען געוואָרען אַ רײַה בעשלוסען; צווישען אַנדערע איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, וועלכע פאָדערט אויף פונאַנדערצולאָזען דעם סיים. אַ צווייטע רעזאָלוציע איז געווענדעט געגען דער איצטיגער וואַהל-אָרדינאַציע, בעזונדערס געגען די פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען.

די ווייטערדיגע רעזאָלוציעס פאָדערען אויף צו פיהרען אַ קאַמף מיט די איבעריגע פּויערים-אָרגאַניזאַציע, ווי „וויזוואָלעניע" און „סטראָניצטוואָ כלאָפּסקיע" די לעצטע רעזאָלוציעס פאָדערן אויף די רעגירונג אַדורכצופיהרען די לאַנדווירטשאַפטס-רעפאָרמע, בויען לאַנדווירטשאַפטליכע שולען, נישט שטערען דעם אַרויספיהר פון תבואה.

צום סוף איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ נייער הויפּט-ראַט פון דער פּאַרטיי.

די ברוקלינער דאָקטוירים האָבען חרטה.

ניו-יאָרק. 10. (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די 4 קריסטליכע דאָקטוירים, וואָס זײַנען אין ברוקלינער שטעטישען שפּיטאָל בעפאַלען זייערע יודישע קאָלעגען, האָבען אויסגעדריקט זייער בעדויערען צוליב'ן געשעהענעם פאַל. די יודישע דאָקטוירים האָבען דעריבער צוריק-געצויגען זייער אָנקלאָגע אין געריכט.

דאָס וועט אָבער נישט האָבען קיין השפּעה אויף דער אויספאָרשונג, וואָס ס'האָט פערפיהרט דער בירגערמייסטער פון ברוקלין, כּדי איינמאָל פאַר אַלע מאָל אַנ'עק צו מאַכען צו די אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען, וואָס האָבען אָנ'אָרט אינ'ם ברוקלינער שטעטישען שפּיטאָל.

אַ תענית-צבור צוליב חרוב מאַכען אַ בית-עולם.

קאָוונע. (יט"אַ). דער פּאָליצײַ-שעף אין דעם שטעדטעל פּילווישאַק, נעבען קאָוונע, האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג צו פערשמעלערן ביז אַ העלפט דעם יודישען בית-עולם, וואָס געפינט זיך בײַם שטעדטעל, מכּלומר'שט צוליב אַ שפּאַציר-וועג, וואָס איז נויטיג אויף דעם אָרט. די פּאָליצײַ האָט דורכגעפיהרט די פעראָרדנונג אויף אַ בעסטיאַלישען אופן, חרוב מאַכענדיג דעם גאַנצען יודישען בית-עולם. כמעט אַלע מצבות און קברים זײַנען אויסגעגראָבען און די ביינער וואַלגערן זיך אַרום אויף די דערבײַאיגע פעלדער און וועגען.

די שתדלנות פונ'ם רב האָט נישט געהאָלפען. דער רב פון שטעדטעל האָט גוזר געווען אַ תענית-צבור פאַר מענער, פרויען און קינדער. אייניגע הונדערט יודישע פאַמיליעס האָבען איבערגעפולט די בתי-מדרשים און בעוויינט די מתים, וואָס האָבען גערוהט אויפ'ן בית-עולם און זײַנען איצט געשענדעט געוואָרען.

14 אינדוסטריעלער אויף דער קאָנפערענץ וועגען האַנדעלס-בילאַנס.

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). צו דער קאָנפערענץ וועגען האַנדעלס-בילאַנס האָט מען אײַנגעלאַדען 14 אינדוסטריעלער. צווישען זיי די דעפּוטאַטען וואַרטאַלסקי, ווישליצקי און וו. עפּשטיין אַלס פאַרשטעהער פון דעם סוח־פּום, דעם דעפּ ווישנעביצקי און באַרצינסקי אַלס פאַרשטעהער פון דער אינדוסטריע, ה' זשיכלינסקי און דעפּוטאַט מאַשטיצקי אַלס פאַרשטעהער פון די אַגראַר'נער.

אַראַבער פערפיהרט אַ יודיש מיידעל.

ירושלים, 10 (יט"אַ טעלעגראַפיש) דאָ האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע אויפרעגונג דער פאַל, וואָס אַנ'אַראַבער האָט פערפיהרט אַ יודיש מיידעל. די פּאָליצײַ איז געפאַלען אויף די שפּורען פונ'ם פערפיהרער. די אויספאָרשונג ווערט געפיהרט.

אַליין זיך פערברענט.

שווידערליכער זעלבסטמאָרד פון 14 סעקטאַנטען.

לאָנדאָן, 19 (סס. טעל.) דער מאָסקווער קאָרעספּאָנדענט פון „דיספּעטש" מעלדעט וועגען אַ שרעקליכען פאַל אין קוקסטאַ, ייסקער קרײַז: 14 סעקטאַנטען, וועלכע זעהען אין דער באָלשעוויסטישער מאַכט די ממשלה פון אַנטיכריסט, האָבען בעשלאָסען זיך צו בעפרײַען פון דעם זינדיגען לעבען. זיי האָבען זיך פערזאַמעלט אין אַ קלויסטער און מיט געזאַנג פון הייליגע לידער דעם קלויסטער אונטערגעצונדען. דער קלויסטער מיט אַלע 14 פערזאָן איז פערברענט געוואָרען.

צושטערט די דייטשע מזרח-פעסטונגען.

בערלין, 10 (סס. טעל.) אין אָפיציעלען קאָמוניקאַט ווערט מיטגעטיילט, אַז די אינספּעקציע-רייזע פון גען. פּאַוועלס, אין וועלכער ס'האָבען אָנטייל גענומען דער פראַנצויזישער קאָמענדאַנט דוראַן און דער בעלגישער מאַיאָר פּולען איז פערענדיגט געוואָרען פרײַטאָג דעם 8 יולי.

אינ'ם פּראָטאָקאָל איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער פּאַריזער אָפּמאַך וועגען צושטערען די מזרח-פעסטונגען, וועלכער איז אין יאַנואַר ה. י. אונטערגעשריבען געוואָרען דורכ'ן גען. פּאַוועלס אין דער ווערסאַילער מיליטערישער קאָמיסיע איז פולשטענדיג אַדורכגעפיהרט געוואָרען.

די גרויסע נאַטור-קאַטאַסטראָפע אין דייטשלאַנד

דער וואָלקען-בּרוך, וואָס האָט חרוב געמאַכט אַ גאַנצע געגענד.

אין דער נאַכט פון פרײַטאָג אויף שבת איז אויף דער גרעניץ פון זאַקסען און טשעכיען פאָרגעקומען אַ געוואַלדיגער שטורם-רעגען, וועלכער האָט אָנגעמאַכט שרעקליכע חורבנות. דער שטורם האָט פערניכטעט דעם גאַנצען טאָל פון דעם טייך מיגליץ. דער טייך איז אַרויס פון די ברעגעס און פערגאָסען די אַרומיגע געגענדען, ס'זײַנען פולשטענדיג פערניכטעט געוואָרען אַ גאַנצע רייהע דערפער, זעהר געליטען האָט אויך דאָס קוראָרט בערגגיסהייבלער.

די שטאָט פּירמאַ איז ערגסט בעשעדיגט געוואָרען. ביז איצט זײַנען געפונען געוואָרען 21 דערטרונקענע. דער מבול איז אויך אַדורך איבער דער שטאָט געסהיטע. דער באַהנהויף איז אינגאַנצען פערגאָסען געוואָרען. אַ צוג, וועלכער איז צופעליג געשטאַנען אויף דער סטאַנציע, האָט ווייטער נישט געקאָנט זיך ריהרען. די וואַגאָנעס זײַנען איבער דער העלפט געשטאַנען אין וואַסער, אַזוי, אַז די רייזענדער האָבען נישט געקאָנט אַרויסגעהען פון די וואַגאָנעס. עטליכע פערזאָן, וואָס האָבען געוואָלט זיך אַרויסבעקומען דורך די פענסטער, זײַנען דורכ'ן וואַסער-שטראָם מיטגעריסען-געוואָרען. ערשט אַ דאַנק די פײַערלעשער און פּיאָנערען איז געלונגען אַרויסצוראַטעווען די פרויען און קינדער פון די וואַגאָנעס. אַ צווייטער צוג, וועלכער איז געשטאַנען אויף דער סטאַנציע, נאָר צום גליק אָהן פּאַסאַזשירען, איז מיטגעריסען געוואָרען מיט'ן שטראָם, וועלכער האָט דעם גאַנצען צוג אַרײַנגעשלײַדערט אין טײַך.

די גאַנצע קאָמוניקאַציע איז אין די געגענדען איבערגעריסען געוואָרען, צוריקצושטעלען די קאָמוניקאַציע דאַרף דויערען עטליכע וואָכען אָדער אַפילו חדשים, ווײַל אויף אַ מרחק פון אַ פּאָר קילאָמעטער איז די גאַנצע באַהן-ליניע פולשטענדיג פערניכטעט געוואָרען.

אין דער געגענד פון גאָטליב האָט די איבערשווענונג פערניכטעט אַ האַלב שטעטעל ביז 130 הײַזער זײַנען אינגאַנצען אָפּגעמעקט געוואָרען פון דער ע"ד. אַ שטיינערנע בריק, וועלכע שטעהט שוין דאָרט 400 יאָהר איז צושמעטערט געוואָרען. ביז איצט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען איבער 150 מענשליכע קרבנות.

אַנ'עהנליכער מבול איז אויך אַדורך איבער טיורינגען. די דונערס האָבען איבערגעריסען די עלעקטרישע ליניע אין דער גרעסטער עלעקטראָווניע אין טוירינגען, צוליב דעם איז ווײַמאַר, ערפורט און אַנדערע שטעט געבליבען אינגאַנצען אָהן ליכט. די פאָרשטעט פון ווײַמאַר זײַנען פערגאָסען געוואָרען. די טעלעפאָנישע קאָמוניקאַציע איז פערניכטעט געוואָרען.

שוין מיט אַ קלענערער קראַפט איז דער מבול אַריבער אין די געגענדען פון מאַגדעבורג און ביטאָם (דייטש שלעזיען) אין די בײַדע ערטער זײַנען פערניכטעט געוואָרען די עלעקטרישע קאַבלען. בײַדע שטעט זײַנען אַ גאַנצע נאַכט געווען אײַנגעהילט אין אַ פינסטערניש. די טראַמוואַי-בעוועגונג איז אינגאַנצען אָפּגעשטעלט געוואָרען. צום גליק אָבער איז אין די ערטער נישט געווען קיין אומגליקס-פאַלען מיט מענשען.

פאַשיסטישע קאָנפערענץ אין א"י.

חיפה, 10. (יט"אַ, טעלעגראַפיש). דאָ האָט זיך געעפענט די קאָנפערענץ פון די איטאַליענישע פאַשיסטען, וואָס וואוינען אין א"י און אין די שכנישע לענדער. די קאָנפערענץ האָט געעפענט דער איטאַליענישער גענעראַל-קאָנסול אין א"י, דער געוועזענער דעפּוטאַט פעדעראַצי, וועלכער האָט פריהער געפיהרט די פּראָפּאַגאַנדע אין עגיפּטען א"י א. אַנד. אין דער קאָנפערענץ האָבען אָנטיילגענומען ביז 100 דעלעגאַטען מצהרסטענטייל פון סיריען און א"י.

דער פּויפּסט געגען דער עפּידעמיע פון זעלבסטמאָרדען.

רוים, 10 (סס. טעל.) דער פּויפּסט האָט פערעפענטליכט אַ מאַניפעסט, אין וועלכען ער טרעט זעהר שאַרף אַרויס געגען דער עפּידעמיע פון זעלבסטמאָרדען, וואָס האָט זיך לעצטענס פערשפּרייט אין דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט.

לויט די קלאַנגען, וואָס ווערען דאָ פערשפּרייט, זאָל די סיבה, וואָס האָט בעוואויגען דעם פּויפּסט צום דאָזיגען מאַניפעסט, זײַן דער זעלבסטמאָרד פונ'ם לאָנדאָנער פינאַנסיסט אואייט און פון אַ געוויסען איטאַליענישען מיליאָנער.

די עקזאַמענס פון די יודישע סטודענטען אין רומעניע.

בוקאַרעשט, 10 (יט"אַ טעלעגראַפיש). ווי „אַדעווערול" מעלדעט האָבען זיך דער בילדונגס-מיניסטער און אינערן-מיניסטער געווענדעט צום מעדיצינישען און יורידישען פאַקולטעט, אַז די יודישע סטודענטען, וואָס זײַנען געשטערט געוואָרען בײַם האַלטען די לעצטע עקזאַמענס, זאָלען אויפסנײַ צוגעלאָזט ווערען צו די עקזאַמענס, כּדי זיי זאָלען נישט דאַרפען פערלירען אַ יאָהר. די מיניסטאָרען פאָדערן אויך, אַז ס'זאָלען אָנגענומען ווערען מיטלען, אַז די רוה אין די אוניווערזיטעטען זאָל נישט געשטערט ווערען.

אַב. קאַהאַן אין רוסלאַנד.

מאָסקווע, 10 (יט"אַ טעלעגראַפיש) פון בערלין איז אַהער אָנגעקומען דער הויפּט-רעדאַקטאָר פון ניו-יאָרקער „פאָר-

פאָרצונעהמען אַ רייזע איבער די יודישע קאָלאָניעס אין קרים און אוקראַינע און זיך צו בעקענען מיט דעם צושטאַנד

די יודישע רעכט-שוץ-קאָנפערענץ,

בעת דער אַנטיסעמיטיזם אָרגאַניזירט זיך אויף אינטערנאַציאָנאַלע יסודות.

פּאַריז (י. ט. אַ.) דער בעקאַנטער ג. פּעטראָגראַדער אַדוואָקאַט סליאָזבערג און איצט איינער פון די פיהרער פון דער יודיש-רוסישער קאָלאָניע אין פּאַריז, האָט איבערגעגעבען דער י. ט. אַ. אין פּאַריז פאָלגענדע ערקלעהרונגען וועגען דער קאָנפערענץ צו בעשיצען די יודישע רעכט, וואָס דאַרף פאָרקומען ציריך אין חודש אויגוסט ה. י.

„די איניציאַטיוו וועגען צונויפרופען די אונטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ צו בעשיצען די יודישע רעכט איז אַרויס פון קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז און פון „יודיש-אַמעריקאַנישען קאָנגרעס". לויט ווי מיר איז בעקאַנט איז קיין שום פאָרבערייטונגס-דיסקוסיע מיט'ן אָנטייל פון די גרויסע יודישע אָרגאַניזאַציעס אין פערשידענע לענדער נישט דורכגעפיהרט געוואָרען. ביז איצט האָבען די גרעסטע יודישע אָרגאַניזאַציעס אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ נאָך נישט בעקומען קיין אײַנלאַדונג צו בעטייליגען זיך אין דער דאָזיגער קאָנפערענץ.

איך ווייס נישט צו די יודישע פאַרשטעהער אין די לענדער, וואו די יודישע רעכט ווערען פערגוואַלדיגט,

רעכנט פאַר נויטווענדיג. איך גלויב נישט, אַז דער אָנטייל פון די דאָזיגע פאַרשטעהער איז זיכער. צוליב פערשטענדליכע טעמים וועלען זיי האָבען פאַר אומבאַוואוסטשען זיך אין איהר צו בעטייליגען. דער אַזוי-גערופענער קאָמיטעט פון יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז האָט נישט דאָס רעכט צו רעפּרעזענטירען די יודען אין אַלע לענדער. אין מיין בריף, וועלכען איך האָב געשיקט דעם 21-טען יאַנואַר 1921 צו ה' סאָקאָלאָוו, דעם דעמאָלסדיגען פּרעזידענט פון קאָמיטעט פון יודישע דעלעגאַציעס האָב איך אָנגעוויזען, אַז די דעקלאַראַציע פון קאָמיטעט, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען אין דעצעמבער 1920, לויט וועלכער דער קאָמיטעט רעפּרעזענטירט 12 מיליאָן יודען, דאָס הייסט דאָס גאַנצע יודענטום שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט. חוץ דעם רעפּרעזענטירען נישט די דעלעגאַציעס, וואָס זײַנען געוועהלט געוואָרען אין די יאָהרען 1918/19 אַלע יודען אין די דאָזיגע לענדער. אין די בעדינגונגען קען דער קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס בעטראַכט ווערען נאָר אַלס אַ פּריוואַטע פאַרשטע-

זײַנען פּראַווירט דורך אַ פּראָגראַם פון איין פּאַרטיי.

אויך דער יודיש-אַמעריקאַנישער קאָנגרעס רעפּרעזענטירט נישט די אַמעריקאַנער יודען.

וואָס איז שייך מיין מיינונג וועגען דער קאָנפערענץ גופא, האַלט איך אַז אַ קאָנפערענץ וואָס זאָל זײַן אַנ'אויסדרוק פון דער יודישער נאַציאָנאַלער סאָלידאַריטעט פאַר אונבעדינגט נויטווענדיג, ספּעציעל אין איצטיגען מאָמענט ווען דער אַנטיסעמיטיזם אָרגאַניזירט זיך אויך אויף אינטערנאַציאָנאַלע יסודות. עס איז שוין די העכסטע צייט, אַז די יודען זאָלען זיך אָרגאַניזירען צו פיהרען אַ געמיינזאַמען קאַמף געגען דעם שלעכטס, וואָס צושטערט די קולטור און דעמאָראַליזירט די יונגע גענעראַציעס.

עס איז אָבער קלאָהר דאָס אַזאַ קאָנפערענץ קען נישט זײַן קיין פּאַרטיי-זאַך. פאַר דער קאָנפערענץ דאַרף מען זיך פערשטענדיגען וועגען אופן ווי אַזוי די קאָנפערענץ זאָל אָרגאַניזירט ווערען, כּדי צו גאַראַנטירען איהר אומפּאַרטייאישקייט און פערזיכערן דעם אויטאָריטעט פון דער קאָנפערענץ".

„נייער פאלקסבלאט"

חרמה,
וואס איז יא סוחריש.

עס איז כמעט אן'אנגענומענער כלל, אז חרמה איז נישט קיין סוחרישע מידה: ביזנעס, ברודער, פריינטשאפט, האסט געמאכט נישט קיין גוטע טראנזאקציע, ס'מזל האט דיר נישט צוגעשפילט — סא ווישט זיך אפ די ליפען, און מאך... פלימה.

דער סוחר, וואס האט זיך אפגענארט אין זיינע חשבונות, האט דאך א ראדיקאלע עצה — אפשטעלען די צאהלונגען, און ערקלערען זיך פאר באנקראט.

מען קערעוועט זיך, מען דרעהט איבער די התחייבות'ן, מען פראלאנגירט, אבער חרמה האבען אויפ'ן גאנצען עסק — דאס איז נישט סוחריש!

ווען מיר נעהמען אן, אז דער אלווועלטליכער אנטיסעמיטיזם האלט זיך כמעט בלויז אויף זיינע סוחרישע קאנקורענץ-יסודות, און אז די מסחר-אמביציעס שפילען די ערשטע פידעל אויף דעם „אידעאישען" פאן זיינעם, און אז דער „מאראלישער אקאמפאנימענט" און ראסען-פלוידערייען איז בלויז אן'אויסרייד פאר גאאיווע און נארא־נים, א מין שיטען זאמד אין די אויגען — ווען מיר נעהמען אן די דאזיגע טעזע, ווערט פאר אונז קלאהר די סענסאציע פון לעצטען טאג, אז דער ראפינירטער אנטיסעמיט, דער אמעריקאנער אויטאפאבריקאנט, העגרי פארד איז פלוצים געווארען א בעל-תשובה, און ציהט זיך עפענטליך צוריק — ער האט חרטה אויף זיין אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע און מעשים.

משמעות זיין פערביסענע שנאה צו די יודען, אויף וועלכער ער האט געפטר'ט גאנץ היבשע קאפיטאלען, האט נישט געבראכט דעם געהעריגען דיווידענד; די אנטיסעמיטישע אקציעס הויבען אן צו פערלירען זייער אנזעהן, זיי הויבען אן בפירוש צו פאלען, און איהם, פארד'ן, אלס גרויס-אינדוסטריעלער (ער האט דאך שיער נישט פרעזידירט אויפ'ן פאליטישען טראן, אויף דעמזעלבען טראן, אויף וועלכען עס האט שטארק חשק א ווארשאווער שטאט-משוגענער, „זיגמונט דער פערטער"...) איהם, פארד'ן, אלס צוגעוואוינטען צו גרויסע געשעפט-אמאכען, לוינט זיך פשוט נישט צו פריגלאזען זיך אין קליינע, קליינליכע — ביי אונזערע היימישע פערהעלטענישען — ראזוואי'שע וויגקעל-געשעפטען, וואס רואינירען, ווי די ווערים אין שימעל, דעם בוים פון געזונטער עקאנאמיק.

ווייזט אויס, אז דער מיסטער פארד, אין וועלכען עס האט פארט געזיגט דער געזונטער פראקטישער חוש, האט זיך באמת איבערצייגט, אז די בעקאנטע „פראטאקאלען פון די חכמי ציון" האבען טאנדייטיש אנגעפארטאטשעוועט איירא־פעאישע שווינדלער און אידיאטען; ער האט זיך איבערצייגט, אז דער ערזאך, דער פאלסיפיקאט, אויף דער מערפענטליכונג פון וועלכען ער האט געגעבען געלד-מיטלען, איז מאקי נישט מעהר ווי א קונץ-שטיקעל פון דער אלטער חסר-דעה'דיגער איירא־פא, און — אז דער ענין ברענגט איהם, דעם אמעריקאנער נישט קיין ריוח און נישט קיין כבוד, טא צו-וואס דארף מען איהם איינגאנצען האבען?

האט פארד חרטה, און ער בעט ענטשולדיגונג ביי די „ברידער יודען", מסתמא דערפאר, וואס ער האט זיך געלאזט אריינציהען אין דעם איירא־פעאישען בלאף.

דער היוצא מדברינו איז, אז אויף דער דאזיגער חרטה וועט ער נישט חרטה האבען...

הלואי וואלטען אונזערע הויכע עקסעלענצען און פראסטע זעלנער פון דער אנטיסעמיטישער בעוועגונג זיך גענומען פון איהם א ביישפיל, וואלט מען זיי אויך נישט חרטה געהאט.

מן.

די פערוואלטונג פון ארץ-ישראל
א ניי „וויים-בוך" — דער ענגלישער בעריכט צו דער פעלקער-ליגע.

קארעספאנדענט פון לאנדאן צום „נייעם פאלקסבלאט".

דער בעריכט, וואס די ענגלישע רעגירונג האט צוגעשיקט צום ראט פון דער פעלקער-ליגע וועגען דער פערוואלטונג פון ארץ-ישראל און עבר-הירדן אין יאהר 1926, וואס איז אויך פארגעלעגט געווארען דער מאנדאט-קאמיסיע, איז איצט דא ארויסגעגעבען געווארען אלס א „וויים בוך".

אין דעם דאזיגען בעריכט ווערט פעסטגעשטעלט, אז אין דער ווירטשאפטליכער הינזיכט האט דאס לאנד ווייניגער פראגרעסירט ווי אין די פאריגע יאהרען. צוויי הויפט סיבות האבען דערצו גורם געווען: ערשטענס האבען זיך נישט פערווירקליכט די אויסזיכטען אויף א גוטער גערעטעניש, די עפידעמיע צווישען די בהמות האט געבראכט פיל שאדען. צווייטענס די פינאנציעלע לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז צוליב פערש-דענע סיבות געווען נישט בעפרידיגענד אין פערגלייך מיט די פאריגע יאהרען און דאס האט בעווירקט אויפ'ן האנדעל בכלל, די דאזיגע אונגינסטיגע בעדינגונגען האבען געווירקט אויף די הכנסות פון שטייערן, צאל-איינקונפט און די גרונד-שטייערן. נישט קוקענדיג אבער אויף דער שווערער לאגע און אויף דער אונזיכערער סיטואציע ביי דער צפון-גרעניץ איז דאך די עפענטליכע רוה נישט געשטערט געווארען. עס זענען רעארגאניזירט געווארען די זיכערהייטס קרעפטען אין ארץ-ישראל און עבר-הירדן. מען דארף אויך פערצייכענען א בעדייטענדען פארשריט אויפ'ן אדמיניסטראטיווען געביט. עס איז דורכגעפיהרט געווארען א גאנצע ריהע עפענטליכע ארבייטען ווי די פערבעסערונג פון פארט אין יפו, די ווארסערליי-טונג אין ירושלים א. אנד.

עס ווערען געמאכט פארבערייטונגען צו דער איינפיהרונג פון א נייער וואלוטא.

די טוריסטען-בעוועגונג ענטוויקעלט זיך גאנץ בעפרידיגענד.

אין חודש אפריל איז אין ירושלים אפגעהאלטען געווארען א גרויסער ארכעאלאגישער קאנגרעס מיט'ן אנטייל פון 90 געלעהרטע פון פערשידענע לענדער. די געזעצליכע יסודות פון די יודישע קהלות ווערען שוין רעגולירט.

דער בילאנס פון יאהר 1926 איז געווען גינסטיגער ווי אין יאהר 1925. דער איבערשוס פון די הכנסות איבער די הוצאות האט בעטראפען אין יאהר 1925 1.069.576 פונט און אין 1926 יאהר 1.504.554 פונט. עס ווערען אויסגעצאהלט פיל חובות דער רעגירונג פון זיין מיליטערישען פאר באהנען, וועגען, טעלעגראפען א. א. וו. די נייע הלואה פון 4 מיליאן פונט וועט אויך פערווענדעט ווערען מיליוניז אויף צו דעקען די אלטע חובות און מיליוניז אויף עפענטליכע ארבייטען. די לאגע פון די עפענטליכע פינאנסען איז נישט אונבעפרידיגענד, זי פאדערט אבער א פארזיכטיגע פאליטיק. די בעדייטענדע הכנסות פון דער רעגירונג זענען פערורזאכט געווארען הויפטזעכליך דורך דעם גרויסען צופלוס פון יודישען קאפיטאל אין לאנד. דאס שטייגען און זינקען פון די הכנסות זענען געווען אפהענגיג פון צופלוס פון דעם קאפיטאל. און דער אנדערער זייט האט דער יודישער אינטערנעמונגס-גייסט אין קאפיטאל נישט געקאנט ענטוויקלען די פראדוקציע אין לאנד אין דער זעלבער שנעלקייט, ווי עס איז געשטיגען דער וואוקס פון דער בעפעלקערונג. צוליב דעם האט זיך נאך פערגרעסערט דער אונטערשיד צווישען דעם אימפארט און עקספארט פון לאנד. ביז וואנען דער בילאנס וועט זיין אזוי שטארק פאסיוו קען מען נישט זיכערען די פינאנציעלע סטאביליטעט. די הוצאות מוזען זיין בעגרענעצט, ווייל דאס לאנד מוז צאהלען בעדייטענדע סומען, כדי צו אמארטיזירען די חובות און הלוואות.

די נארמאלע עקספלאאטאציע פון דער לאנדווירטשאפט און נאטירליכע רייכטימער וואס פארלייכטערען ווערען דורך פערבעסערען די קאמוניקאציע-מיטלען לויט'ן פלאן פון דער רעגירונג דאס וועט ברענגען צו א גרעסערער סטאבילישקייט פון די הויפט-ווירטשאפטס-צווייגען. די איבערפלוסען אין בודזשעט וועט פערמעגליכען דער רעגירונג צו פערווירקליכען איהר ברייטען פראגראם פון בוי-ארבייטען און אנדערע עפענטליכע אונטערנעמונגען, אין וועלכע דאס לאנד נויטיגט זיך.

די רעגירונג האט זיך ווייטער בעשעפטיגט מיט א זארגפעלטיגער אויסארבייטונג פון בילדונגס-וועזען. די צוויי הויפט-שול-סיסטעמען די רעגירונגס-שולען מיט אראביש אלס אונטערריכטס-שפראך און די ציוניסטישע שולען מיט העברעאיש אלס אונטערריכטס-שפראך נעמען ארום מיט זייער ערציהונגס-טעטיגקייט כמעט 3/5 פון דער גאנצער שול-יוגענד אין לאנד.

די טיילונג פון די הויפט-שול סיסטעמען אויף 2 טיילען אן'אראבישע און א יודישע ענטשפרעכען דער פאליטישער און קולטורעלער שפאלטונג צווישען די ביידע טיילען פון דער לאנד-בעפעלקערונג. די רעגירונג בעמיהט זיך אויסצוארבייטען א מלוכה'שען ערציהונגס-פראגראם און אריינטראגען א געוויסע אייגהייטליכקייט אין די ביידע שול סיסטעמען. די שולען ווערען פינאנציעל אונטערשטיצט דורך דער רעגירונג און די ארטיגע זעלבסטפערוואלטונגען. עס ווערט איצט אויסגעארבייט א נייע בילדונגס-געזעצגעבונג, וואס וועט פערשטארקען די פערוואלטער-טע טערקישע געזעצען. (יפ"ט).

א חלול השם, וואס האט אויפגערודערט די יודען אין רומעניע.

(קארעספאנדענט פון טשערנאוויץ).

דאס יודישע לעבען אין רומעניען, בפרט אין בוקאווינא, איז די לעצטע טעג געשטאנען אונטער דעם איינדרוק פון אן'אינטערעסאנטען פראצעס, וועלכער האט מיט זיך געבראכט נישט קיין קליינעם חילול-השם און אויפגערודערט כמעט די גאנצע יודישע בעפעלקערונג פון רומעניע.

די פצדים פון דעם פראצעס האבען זיך געצויגען פון א טשערנאוויצער יודישער שוהלכעל מיט איהרע כלי-קודש און זיך פערענדיגט פאר'ן טשערנאוויצער שטראף-געריכט.

די געשיכטע פון דעם דאזיגען פראצעס איז פאלגענדע:

דעם 20-טען יולי פון פאריגען יאהר, דאס איז געווען גראד תשעה-באב אין די ערשטע מארגען-שעה'ן, האבען די יודען פון ראש, א פארשטאט פון טשערנאוויץ, אנגעטון אין די אלטע, אפגעגיצעוועטע בעקעשעס און אין ווייסע שיך און זאקען, זיך געלאזט אין שוהלכעל, וואס געפינט זיך אויף ראשער גאס נומער 17.

אין שוהלכעל האט געהערשט א פולע תשעה-באב-שטימונג: דער ארון-הקודש, וועלכער איז שטענדיג ארומגעהילט פון א ציכטיגען זיידענעם פרוכת, שטעהט פער'אבל'ט און נאקעט. די טישען, די בענק און די שטענדערס ליגען איבערגעקעהרטע און אויסגעצויגענע אויף דער ערד, ווי הרוגים. דער עולם, מיט ערנסטע, פערמרויערטע פנים'ער, קלייבט זיך ביסלעכווייז צונויף אין שוהלכעל אריין. בעקאנטע קוקען זיך איבער מיט אנגעצויגענע און צעשויבערטע בארד און פאות און בעגריסען זיך נישט. דער שמש, א זקן פון א יאהר אכציג, מיט אויסגערונענע אויגען-ווייסלעך, דרעהט זיך ארום די איבערגעקערטע טישען און בענק, ווי א שאטען, און ציגדט אן ליכט אין די צעקרימטע און פער'חלב'טע הענגלייכטער.

דער עולם, טייל בארוועס און טייל אין זאקען, זעצט זיך אויס פאמעלעך אויף דער ערד און ווארט אויף עפעס מיט א נישט-היימלישער שווייגעניש.

דער בעל תפילה, אהן טלית און אהן תפילין, זיצט נעבען ארון-הקודש, אין זיין האנט א שמוציגע, פון ליכט-טראפען און טרערען פערפלעקטע קינה'לע, און בלעטערט. פון דער עזרת-נשים הערט מען פון צייט צו צייט אנגעריסענע ויפצען און הייזעריגע יללות.

באלד קומט אן דער גבאי פון דער שוהלכעל: ער זעצט זיך נעבען דעם בעל-תפילה, וועלכער הייבט אן מיט א שטילען און טרויעריגען איכה-ניגון צו זאגען פסוק נאך פסוק די קלאג-לידער פון ירמיהו הנביא אויף דעם חורבן פון בית-המקדש.

דער עולם האט מיט בענקענדע שטימען נאכגעזאגט יעדעס ווארט, וואס איז ארויס פון בעל תפילה'ס מויל — און אין חלל פון שוהל האט ארומגעבלאנקעט א בע'צער'טע תפילה פון פערבענקטע הערצער, וועלכע האבען אמאל געהאט גוטס און ליכטיגס און זיי האבען עס אנגעווארען.

פלוצים האט פאסירט אט וואס:

אין שוהלכעל איז אריין יצחק פאליקמאן און זיך געווארפען אויף זיין שונא, דעם גבאי מרדכי שטאנגער, וועלכער האט געהאלטען אין רעדען מיטען בעוויינען דעם חורבן ירושלים, און איהם מיאוס מקיים-פסק געווען.

פערשטעהט זיך, אז דער גבאי האט נישט געקאנט איבערטראגען דעם דאזיגען בזיון און האט אויך נישט געשוויגען, ער האט באלד גערופען הילף פון זיינע אנהענגער, וועלכע האבען זיך א נעהם געטון צו פאליקמאנ'ען און איהם אפצוצאהלען זיי שכר-טרחה.

ס'האט נישט לאנג גענומען און דאס שוהלכעל איז ממש פערוואנדעלט געווארען אין א קאמף-פלאץ.

יודען האבען זיך באלד צעטיילט אין צוויי מחנות: אין א פאליקמאן-מחנה און א שטאנגער-מחנה, און ביידע מחנות האבען געפיהרט א רעגולערע מלחמה. מען האט זיך אויסגעפיילט סטוסאקעס, געריסען פאר בארד און פאות און זיך געשלייגדערט מיט און בענק אין די קעפ אריין.

וואר ווייסט צו וואס די דאזיגע ווימטע מלחמה וואלט דורכגעפיהרט, ווען נישט די ווייבער פון עזרת-נשים, וועלכע האבען מיט יללות און געשרייען פונאנדערגעריסען זייערע צעריבענע מענער און זיי אפגעפיהרט אהיים.

אין דעם טאג האבען די ראשער יודען שוין קיין קינות בציבור נישט געזאגט: זיי האבען זיך פערקליבען אין זייערע היימען און אפגעוויינט אויפ'ן חורבן בית-המקדש ביי זיך אין דער היים.

עס איז אוועק א שטיק צייט. די צדדים האבען שוין געהאט זיך ווידער איבערגעבעטען, און די מעשה מיט יענעם פערשטערטען תשעה-באב האט מען געהאט שוין כמעט איינגאנצען פערגעסען, איז פלוצים געשעהן, אז ראשער יודען זענען שלא-ברצון דערמאנט געווארען אין יענעם זאהר נישט אנגענעמען טאג.

דער פראקוראר פון ערשטען טשערנאוויצער טריבונאל האט זיך דערוואוסט פון דער געשיכטע און פערקלאגט די מתפללים פון דער ראשער שוהלכעל, בעזונדערס די הויפט אנפיהרער: יצחק פאליקמאן און מרדכי שטאנגער, אין דעם פערברעכען פון רעליגיע-לעסטערונג און אין שטערונג פון תפילות אין א מקום-קדוש.

דער פראצעס, צו וועלכען עס זענען ארויסגערופען געווארען א פאר צענדליג עדות, איז פארגעקומען פאר דעם טשערנאוויצער ערשטען שטראף-טריבונאל.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק האט מען געזעהן זיצען — געבראכען אין דרייען — יודען אריבער די שבעים, זייערע אויסגעדיידעוועטע פנים'ער האבען אויסגעדריקט א געפיהל פון פחד פאר דעם, וואס דארף קומען. דאס רוב פון די בעשולדיגטע שטעהט צום ערשטען מאל פאר א געריכט, דער פחד איז דעריבער נאך פערשטענדליכער.

די הויפט-בעשולדיגטע, יצחק פאליקמאן און מרדכי שטאנגער, לייקענען נישט, אז אין שוהלכעל איז פארגעקומען צווישען זיי א מחלוקת, זיי טענה'ן אבער, אז דער שטרייט איז פארגעקומען נישט בעת'ן דאווענען, ווארים אין תשעה באב דאווענט מען סך-הכל נישט אין דער פריה, נאך פארנאכט.

אויך די אנדערע בעשולדיגטע און עדות פרובען בעווייזען, אז די מחלוקת האט אויסגעבראכען נישט בעת'ן דאווענען. די בעשולדיגונג פון דעם פראקורור אין רעליגיע-לעסטערונג און שטערונג פון תפילות איז אלזא נישט בעגרינדעט.

די פערטיידיגער פון די בעשולדיגטע שטיצען זיך אויף די דערמאנטע אויסזאגונגען פון די עדות און פערלאנגען, אז דאס געריכט זאל בעפרייען די אנגעקלאגטע.

דער פראקורור טרעט שארף ארויס געגען דער מיינונג און פאדערונג פון דער פערטיידיגונג: ער ווייזט נאך אן, אז לויט דעם שטראף-געזעץ, ווערט אזא מין האנדלונג קוואליפיצירט אלס פערברעכען, און ער פאדערט א שטרענגע שטראף פאר די בעשולדיגטע.

נאך א קורצער בעראטונג בעשליסט דאס געריכט ארויסצורופען אלס עקס, פערט דעם טשערנאוויצער ראבינער ד"ר דוד קאסלער, וועלכער וועט זיך דארפען ארויסזאגען צי איז אין דעם דערמאנטען פאל, מצד די בעשולדיגטע, פארגעקומען א לעסטערונג פון דער רעליגיע, צי ניין...

* * *

פאר א העכערען געריכט אין יאסי איז די טעג בעהאנדעלט געווארען א צווייטער אינטערעסאנטער פראצעס.

(ווייטער זייט 7-טע זייט).

דאס לאָדזער לעבען

נומער פאָלקסבלאַט
.11 יולי 1927.

11
מאָנטאַג
י"א
תמוז תרפ"ז

יולי
זון-אויפגאַנג 3.41
זון-אונטערגאַנג 7.25
לענג פון טאָג 14, 12

קהלה.

הינט דין-תורה מיט די ראַדאָשיצער חסידים. — קהלה-פערזאַמלונג אָהן אַ הקאָרום.

נעכטען האָט געזאָלט פאָרקומען די דין-תורה צווישען די ראַדאָשיצער חסידים און דער קהלה. ה' דאַזאָר ניי-מאַן, אַלס פאָרשטעהער פון דער קהלה איז געקומען צו דער זיצונג, נאָר אַזוי ווי מצד די ראַדאָשיצער איז קיינער נישט געקומען, איז די זיצונג אָפּגע-לייגט געוואָרען אויף היינט, מאָנטאָג 11 פריה.

* *

(–) די נעכטיגע פערוואַלטונגס-זיצונג אין דער קהלה איז נישט צושטאַנד גע-קומען.

באַלד ביים אָנהויב פון דער זיצונג האָט דר. מינצבערג פּראָטעסטירט פאַר וואָס ס'איז גערופען געוואָרען אַן אויס-סערגעוועהנליכע זיצונג און האָט פער-לאַנגט, אַז אויף דער טאָג-אָרדנונג זאָל געשטעלט ווערען די פראַגע וועגען ראַדאָגאָשטשער רב. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען זיי פראַגע צו שטעלען אַלס 3. פּונקט פון דער טאָג-אָרדנונג.

צוליב דעם, וואָס די אַגודה פראַקציע האָט פערלאַנגט, אַז דער ענין זאָל גע-שטעלט ווערען אויפ'ן ערשטען פּונקט האָט זי אַלס פּראָטעסט פערלאָזט די זיצונג, און אַזוי ווי ס'איז נישט געבלי-בען קיין קוואָרום איז די זיצונג גע-שלאָסען געוואָרען.

א רעפעראַט
אין סוחרים-פעראיין.

היינט, 8 אין אָוענד, וועט דער גאַסט פון א"י ה' אַלתר הירשבערג אין סוחרים-פעראיין (פּיעטרקאָווער 10) האַלטען פאַר די אָנגעזעהענסטע סוחרים און פאַברי-קאַנטען אַ רעפעראַט א. ד. ט.: „א"י אַלס טעקסטיל-צענטער פאַר'ן נאָהענטען מזרח".

היינט
אָפּצייכען-טאָג פון „החלוץ המרכזי".

היינט, מאָנטאָג, קומט פאָר אין אונ-זער שטאָט אַן אָפּצייכען - טאָג איינגע-אָרדנעט דורך דעם הינען „החלוץ המרכזי". די גאַנצע הכנסה פון דעם אָפּצייכען-טאָג איז בעשטימט פאַר הכשרה צוועקען ד. ה. אויסצובילדען פאַכמענער און גייסטיג - פרישע יונגע כחות אַלס חלוצים פאַר'ן ארץ-ישראל-אויפבוי. די חלוצישע הכשרה, וועלכע האָט אַ קאָלאָסאַלע בעדייטונג פאַר'ן אויפבוי אין ארץ-ישראל איז אַלעמען זעהר גאָהענט. מען קען דעריבער האָפען אַז דער מאָרגענדיגער אָפּצייכען-טאָג וועט אַדורך מיט אַ פּערדינטען ערפאָלג.

קינאָ „IMPERIAL"
Zawadzka 16.

היינט און פאָלגענדע טאָג!
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם!
I
„די אייביגע שטאָדט"
אָדער די ענטשטעהונג פון אי-טאַליענישען פאַשיזם.
II
„דעם דרעסירער'ס קינד"
אין די הויפּטראָלען די בערימטע טראַגיקערין
Barbara La Marr i B. Litell.
פּרייזען פון 30 גר. ביז 1.50 זל.

רעגירונג האָט נישט קיין געלד אויף בוי-צוועקען,

ערקלערט דער פינאַנץ מיניסטער פאַר אַ דעלעגאַציע פון בוי-קאָאָפעראַטיווען.

פאַר בוי-קאָאָפעראַטיווען וועט די רעגירונג פונדעסטוועגען אַסיגנירען געלד.

לעצטענס האָט די „באַנק-נאַסאָ-דאָרסטוואַ קראַיאָוועגאָ", וועלכע איז די פינאַנץ-אינסטיטוציע פון דער רעגירונג, אָנגעהויבען אַלץ זעלטענער אויסצוצאָ-לען די ראַטעס אויף די שוין פון פרי-הער-בעשטימטע מלוכה-קרעדיטען אויף בוי-צוועקען. אַ חוץ דעם האָט די זעל-בע באַנק פאָלשטענדיג זיך אָבגעזאָגט צו ערטיילען הלואות אויף בויען נייע הייזער דאָרט וואו די באַנק איז נאָך נישט פון פריער אַנגאַזשירט, מיט מלוכה געלד.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט זיך פריידאַג פאָרגעשטעלט פאַר'ן פינאַנץ-מיניסטער אַ דעלעגאַציע פון „דירות אינסטרוקטאַריאַט" ביים קאָאָפעראַטיווען פעראַנד אין דער פוילישער רעפובליק, כדי אויסצוווירקען אַ גינסטיגע ענדע-רונג אויף דעם געביט.

די דעלעגאַציע האָט אויפמערקזאַם געמאַכט דעם מיניסטער, אַז די איי-גענטליכע בוי-אַקציע האָט זיך נאָך אין פוילען נישט אָנגעהויבען, אַז די וואוי-נונגס-נויט, ספּעציעל צווישען די אַר-בייטער און פאָלקס-מאַסען, איז געוואַל-טיג, אַז צוליב דעם טייערען דירה-געלד און אָפּטרעט-געלד וואָס די בעלי-בתים פון די נייע הייזער פערלאַנגען האָט די גאַנצע ביז יעצטיגע בוי-אַק-ציע געבראַכט גאָר קנאַפּע רעזולטאַטען. פאַר דער דירות-לאַגע פערבעסערונג, איז די אייגענטליכע און ראַציאָנעלע בוי-אַקציע וואָס שטיצט זיך נישט אויף דער עקספּלאָטאַציע פון לאָקאַטאָר — די קאָאָפעראַטיווע בוי - בעוועגונג — האָט נישט יעצט געשאַפען דעם אַפּאַ-ראַט, וואָס איז אימשטאַנד אָנצופיהרען מיט דער בוי-אַקציע.

דער פינאַנץ מיניסטער האָט די אַרויס-געשטעלטע פּאָסטולאַטען גענומען צו קענטניש און ערקלערט, אַז לעת עתה איז נישט פאַרהאַנען קיין קרעדיטען פאַר'ן בוי-פאָנד". ווייטער האָט דער מיניסטער אָנגעוויזען, אַז די 54 מיליאָן זל., וואָס די רעגירונג האָט בעשטימט נאָך אין יאָהר 1925 אויף אויסצופער-טיגען די הייזער זענען שוין אויסגע-צאָהלט געוואָרען, נאָר וואָס קומט אָבער אַרויס, אַז די דאָזיגע סומע קלעקט אָבער נישט צו פערענדיגען די הייזער. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז די דערמאָנטע סומע קלעקט קוים אויף אַ העלפט אַזוי, עס איז נויטיג נאָך אַזאַ סומע, וואָס די רעגירונג איז אָבער, ביים איצטיגען מאָמענט, נישט בכח צו געבען.

וואָס שייך דער קאָאָפעראַטיווער בוי-בעוועגונג, האָט דער מיניסטער זיך אַרויסגעזאָגט זעהר גינסטיג און פערזי-כערט צו מאַכען אַן אויסנאַהם און צו-געזאָגט זיך צו בעמיהען נאָך אין היינ-טיגען חודש צו אַסיגנירען אַ סומע פון איינינע מיליאָן זל. ספּעציעל אויפ'ן צוועק צו בויען קאָאָפעראַטיווע דירות.

סקאַנדאַל אויף דער פערזאַמלונג פון „לאָקאַטאָר"

א געשלעג און א געשפּאָלטענער קאָפּ.

(§) נעכטען איז פאָרגעקומען די אַל-געמיינע פערזאַמלונג פון „לאָקאַטאָר".

נאָכדעם ווי ס'איז אַלס פאָרזיצער אויסגעוועהלט געוואָרען ה' קלימאַשעווס-קי האָט ה' ביטנער פאָרגעשלאָגען, אַז אויפ'ן טאָג-אָרדנונג זאָל אַרויפגעשטעלט ווערען אַ פּונקט וועגען ענדערען די פּראָצעדור פון די וואַהלען ד. ה., אַז יעדעס יאָהר זאָל געוועהלט ווערען די גאַנצע פערוואַלטונג און נישט ווי ס'איז געוועזען ביז אַהער, אַז ס'ווערט יעדעס יאָהר געוועהלט נאָר צוויי דריטעל.

דער פאָרזיצער האָט ערקלערט, אַז די פערוואַלטונג האָט דעם פאָרשלאָג אָב-געוואָרפען צוליב פאָרמעלע טעמים.

אַרום דעם איז ענטשטאַנען אַ שאַרפער ויכוח, וואָס איז אַריבער אין אַ געשלעג.

די פערוואַלטונג האָט אָבגעהאַלטען אַ בעראַטונג מיט ה' ביטנער, עס האָט אָבער צו גאָרנישט געפיהרט. דער טו-מעל האָט ווייטער געדויערט, דערווייל האָט עמיץ דערלאַנגט ביטנער'ן איבערן קאָפּ מיט אַ שטעקען און איהם פער-וואונדעט. ביטנער איז אומגעפאַלען בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

ה' קאָנאַרסקי שליסט די פערזאַמלונג. די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט צוזאַמענ-געשטעלט אַ פּראָטאָקאָל. דער אָנפאַלער איז ענטלאָפען.

וויכטיגער צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטער וועגען פאָהרען קיין אויסלאַנד.

דער פינאַנץ-מיניסטער האָט אַרויס געגעבען אַ וויכטיגען צירקולאַר, וועל-כער איז נוגע אַלע פערזאָנען, וואָס ריי-זען קיין אויסלאַנד. דער דאָזיגער צירי-קולאַר לויטעט:

פּאַסאַזשירען, וועלכע פאָהרען אַרויס פון פּוילען צייטווייליג קיין אויסלאַנד נעהמען אַמט מיט זיך אַזעלכע זאַכען פון פערזענליכען געברויך, וועלכע נאָך דעם צוריקקערען זיי, אינטאַפּליגען דעם צאָל-אַמצאָהל, ווייל דאָס זענען נישט קיין זאַכען וואָס ווערען קוואַלי-פיצירט אַלס אונבעדינגט נויטיג אין רייזען.

כדי צו פערלייכטערן די רייזענדע דאָס פרייע צוריקברענגען פון אויס-לאַנד זייערע זאַכען ווערט פעראָרדנעט:

1) די אַרויסגעפיהרטע זאַכען וועגען וועלכע ס'איז אויבען דערמאָנט געוואָ-רע דאַרפען די גרעניץ צאָל-אַמטען איינשרייבען אין ספּעציעלע בעשייניגו-נגען, וועלכע יעדער פּאַסאַזשיר קאָן פאָדערען.

2) אַזעלכע בעשייניגונגען ווערען אַרויס-געגעבען פאַר פערזאָנען וואָס פאָהרען אין איירעפּעאישע לענדער אויף אַ טער-מין פון 6 חדשים, פאַר די, וואָס פאָה-רען קיין אַמעריקאַ אויף אַ יאָהר צייט. די דאָזיגע בעשייניגונגען גיבען די מעג-ליכקייט צוריקצוברענגען די זאַכען אָהן צאָל.

3) אין די בעשייניגונגען דאַרפען די צאָל-אַמטען גענוי בעשרייבען דעם גע-גענשטאַנד, בעצייכענען זיין געוויכט ווי אויך די פאַבריק מאַרקע א. ד. ג. אויב עס איז מעגליך דאַרף מען די זאַכען בעזאָרגען מיט אַ בלאָמבע אָדער מיט אַ געהעריגער אָפיציעלער חתימה.

דער צוג, וואָס צושיידט מענער מיט פרויען

וואָס עס טוט זיך אויף דער באַהן-סטאַציע אין קאַלושקי.

וועגען די אָרדנונגען, וואָס הערשען ביי אונז אויף די באַהנען אַרום לאָדז, גיט מען אונז איבער פאָלגענדע כאַ-ראַקטעריסטישע פאַלען.

עהערנעכטען אין אָוענד, ווען דער וואַרשאָווער שנעל-צוג איז אָנגעקומען קיין קאַלושקי, האָבען אויף איהם גע-וואַרט הונדערטער מענשען, וועלכע זע-נען געקומען פון לאָדז מיט דער כו.ה צו פאָהרען מיט דעם צוג אין דער ריכטונג קיין קראָקאָ, קריניצאַ, זאַקאָ-פּאַנע — אַנשטאָט די פאָרגעשריבענע 5 מינוט, איז דער צוג אינגאַנצען געשטאַ-נען אויף דער סטאַציע איין מינוט און אָהן אַ שום צייכען האָט ער פּלוצלונג געריהרט מיט אַ שנעלען טעמפּאָ, די אַלע, וועלכע זענען אַריין אין צוג זיך געזעגענען מיט די נאָהענטע, אָדער האָבען געזוכט פאַר עמיצען אַ פּלאַץ, האָבען שוין נישט געקאָנט אויסשטייגען און געמוזט פאָהרען ביז פּיעטריקאָוו. דערפאַר אָבער זענען אַ סך מענשען, וועלכע האָבען זיך געקליבען צו פאָה-רען, פערבליבען אין קאַלושקי.

ס'האָט נישט געפעהלט קיין פאַלען, ווען די „נומעראַוועס" זענען מיט די פּעקלעך פערבליבען אין וואַגאָן, אי-פערלאָזענדיג זייערע „קליענטען" אין קאַלושקי. ס'זענען אויך צושיידט גע-וואָרען נישט איין פּאָר-פּאָלק, ווייל דער מאַן איז פערפאָהרען קיין פּיעטריקאָוו און די פרוי איז געבליבען אויפ'ן פּע-ראָן פון קאַלושקי.

איין גליק איז נאָר, וואָס מען האָט נישט געמאַכט קיין פּראָטאָקאָלען די מענשען, וועלכע זענען אָהן בילעטען פערפאָהרען קיין פּיעטריקאָוו, דערפאַר אָבער האָבען זיי פערלוירען אַ גאַנצע נאַכט, וואַרטענדיג אויף אַ צוג צוריק קיין קאַלושקי.

פייערליכער סיום אין דער מעדעם-שול

צו דער פייערונג פון סיום אין דער מעדעם-שולע זענען געקומען עלטערן פון די קינדער, די פערוואַלטונג פון דער שולע, פאָרשטעהער פון דער אָר-טיגער אָפּטיילונג פון דער יודישער שול אָרגאַניזאַציע, פון דער באָראָכאָוו-שול און אַנד.

די פייערונג האָט געעפענט ראַטמ. פּאָזנאַנסקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויפ'ן ענגען בונד, וואָס עקזיסטירט צווישען דער שול און די קינדער, ווי אויך עלטערן, דאָס ווירקט מיט צום בויען זייער אייגענער שול און זייער אייגענער שפּראַך.

נאָכדעם ווי ס'זענען פערטיילט גע-וואָרען די צייגנישען פאַר די 15 שילער, וואָס האָבען געענדיגט די שול, האָבען זיך אָנגעהויבען די בעגריסונגען. ס'הא-בען בעגריסט אין נאָמען פון י. ש. א. — ה' ערעלמאַן, אין נאָמען פון דער באָראָכאָוו-שול — ה' קאַגאַן. דאַן האָבען די קינדער געלייענט פראַגמענטען פון זייערע אייגענע אַרבייטען. וואָס האָ-בען געמאַכט אויף אַלע אָנוועזענדע זעהר אַ גוטען איינדרוק.

ס'האָבען אויך בעגריסט אין נאָמען פון די לעהרער, די ה"ה: בירנבוים, פּרל. ווינאָגראַד און פּרנס זעלמאַנאָוויטש אין נאָמען פון „בונד".

נאָכדעם ווי ס'האָט נאָך בעגריסט אַ פאָרשטעהער פון די עלטערן, האָט זיך דער עולם משמח געווען ביי אַ גלעזעל טיי און פרוכטען און אין אַ געמיטליכער שטימונג פערבראַכט ביז שפּעט ביינאַכט.

פון יודישען טעאַטער.

אַמעריקאַנער גאַסטראָלערען און אַמעריקאַנער רעפּערטואַר

דאָס יודישע טעאַטער אין לאָדז ריכט שוין איצט אָט גלות. דאָס טעאַטער „סקאַלאַ" איז שוין, ווייזט אויס, פאַר'ן יודישען טעאַטער פערלוירען; קיין אַנ-דער טעאַטער-בנין איז נישטאָ, בלייבט נישט אַנדערש נאָר צו שפּילען אין „פיל-האַרמאָניע"-זאַל.

ביי אַזעלכע בעדינגונגען קאָן, פער-שטעהט זיך, נישט זיין קיין רייד וועגען אַ נאָרמאַלען טעאַטער, צו וועלכען מען זאָל קאָנען האָ'ן וועלכע עס איז פאָדערונגען, אָדער טענות; ביי אַזאַ באַרעגלאָזע לאַגע, בלייבט נאָר איבער זיך צו בעמיהען, צו דערהאַלטען אין לאָדז, אויף ווי ווייט עס לאָזט זיך, דאָס יודישע טעאַטער, ביי אַ בעסער, צו ביי אַן ערגער שפּילען.

ביז די יודישע געזעלשאַפט וועט זיך אַ כאַפּ-טון, און פערשטעהן, אַז אָהן אַ יודיש טעאַטער קאָן און טאָר אַזאַ שטאָט ווי לאָדז נישט בלייבען, און וועט זיך אַ נעם-טון צו שאַפען אַ טעאַטער-בנין (ווער ווייסט ווען דאָס וועט געשעהן) – ביז דאַן מוז מען זיך בעגניגענען מיט דעם, וואָס עס איז פערהאַן.

אין די לעצטע צוויי וואָכען שפּילען מיט דער לאָדזער טרופּע, די געסט פון אַמעריקא אַננאַ און היימי יאַקובאָוויטש.

זיי שפּילען אין אַ סקאַרבאָווען רע-פערטואַר, צוגעפּאַסט צו זייערע אַרטיס-טישע פעהיגקייטען.

„די גרינע כלה". „מינקע די דינסט-מויד" און „דער גאַס פון ליבע" האָ-בען אין זיך אַלע מעלות און אייגענ-שאַפטען פון דו גוט-בעקאַנטע לאַקרעץ-זיסע און סענטימענטאַלע שטיק, וואָס ווי מען וויל, רופט מען זיי אָן. ס'איז קאָמעדיע, מעלאָדראַמע און אַפילו אויך טראַגעדיע. דאָס אַלץ איז אין זיי צו-זאַמענגעמישט, צוזאַמענגעפּלאָנטערט און פערבראָקט מיט לידלעך און טענצלעך.

נישטאָ וואָס זיך צו בעקלאָגען. אויף דער ביהנע רידערט זיך, טומלט זיך, עס רעש'ט און פילדערט. און עס איז לעבעדיג-פרעהליך.

אַזוי ווי די אַלע שטיק זענען אַמע-ריקאַנער פּראָדוקציע און פון אַמערי-קאַנער לעבען גענאָ, העקט מען דאָרט און מען בראָקט ענגליש, אַז „עס געהט אַזש אַ רויך".

נישט בלויז די אַמעריקאַנער געסט דערלאַנגען ענגליש, נאָר אַפילו פרוי פאָדערמאַן, פרוי בעזמאַן, האַמבורגער און באַלבירסקי האָבען אויך דאָס ענגלי-שע לשון.

אַז די מחברים ווילען אַזוי, העלפט דאָך נישט...

פרוי אַננאַ יאַקובאָוויטש איז אַ זעהר פעהיגע אַרטיסטקע. זי בעזיצט פיל אַר-טיסטישע אייגענשאַפטען: אַ שעהנע פי-גור, זינגט בעהאַרצט, פערמאָגט אַ קלאַנג-פולע שטימעלע, זי רעדט זעהר אויס-דרוקספול און דייטלעך, צו איהר פראַ-זע גיט זי צו די פּאַסיגע בעטאָנונג, עס איז קענטיג, אַז זי בעמיהט זיך ס'זאָל נישט פערלוירען געהן, אָהן איינדרוק, קיין איין וואָרט, וואָס זי רעדט אַרויס. איך האַלט דאָס פאַר אַ גרויסע מעלה. די אַפּלאָדיסמענטען פון עולם פערדינט זי כשר.

און היימאַן יאַקובאָוויטש האָט אַננאַ אַ פּאַסיגען פּאַרטנער.

א טעאַטער מענש.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען די פאָלגענדע אַפּטייקען: ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצ-קאַ 50); ק. ראַדזשינסקי (פּעטריקאָווער 164); וו. סאָקאָלעוויטש (פּשיאַזד 19); כ. רעמבעלינסקי (אַנדזשייאַ 26); י. ווגרזעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25); מ. קאָפּערקעוויטש (זגערזשער 54); ס. פּראַווקאָווסקאַ (בזשעזשינער 56).

נעכטיגער וואַהל-טאָג אין זגערזש.

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

די פאַר-וואַהל-קאַמפּאַניע אין זגערזש איז געפיהרט געוואָרן אין גאַנץ שטור־מישען טאָן. אַז צום וואַהל-טאָג האָט מען ערוואַרט גאָר אַ העפטיגען אַגיטאַ־ציע-שטורם.

האָט אָבער גאָט צוגעשיקט די רפואה פאַר דער מכה: דאָס אַגיטאַציע-פייער איז בעדייטענד אָפּגעלאָשען געוואָרן צוליב דעם גאַס-רעגען, וואָס האָט זיך נעכטען אַראָפּגעלאָזט אויף זגיערזש מיט'ן גאַנ־צען אימפעט.

דאָס גרויסע גאַסען-וואַהל-אַגיטאַציע-פייער האָט זיך צושפּליטערט אויף קליינע פייערליך פון הויז-אַגיטאַציע. מען האָט געאַרבייט אין דער שטיל, אונטער די דעכער. דאָך האָט מען אין גאַס בעמערקט די איינגעהאַלטענע פער באָרגענע — הייסע אַטמאָספערע.

ווי נאָר דער רעגען האָט נישט גע־גאָסען, ווי פון אַ עמער, נאָר עס איז געווען צום איבערטראָגען, האָבען זיך באַלד אויף די גאַסען בעוויזען אַגיטאַ־טאָרען מיט וואַהל-צעטלען, וואַהל-לי־טעראַטור, טראַנספּאַראַנטען א. א. וו.

פון די ווענט רעדען פּראָטעסט אויפ־רופען אין גרויסע נומערן.

אין גאַס פאָהרען לאַסט-אויטאָס, לאַסט-ווענען, יום-טוב'דיג בעצירענטע אָבער גאָרנישט יום-טוב'דיג פּערזאָנען.

די שטייגער פון די טראַמוואַרען רע־דען אויך ווערטער: עס בלאָנקען אויף די שפּיינער די ספּעציעל אויסגעמאָלטע ליסטע-נומערן.

פון די יודישע וואַהל-קאָמיטעטען האָט זיך שטאַרק אָנגעזעהן די וואַהל-אַגיטאַציע פון „בונד". וועלכער האָט אויך אַרויסגעשיקט אין גאַס אַריין פלאַ־קאַטען מיט קאַריקאַטורען אויפ'ן חשבון פון די געגנער.

די דאָזיגע קאַריקאַטורען האָבען אַרויסגערופען גרויס אויפרעגונג צווי־שען די בירגערליכע רייהען.

ווענען דער הויז-אַגיטאַציע דער־צעהלט מען אויך ווענען פאָלגענדען אַגיטאַציע-פּאַרפּלען.

צו אַן אַרבייטער - פאַמיליע קומען אַריין צוויי אַגיטאַטאָרען, איינער פון זיי טראָגט אונטערן אָרים אַ בוך. דער אַגיטאַטאָר הויבט אָן אויסצופרעגען, ווי עס לעבט זיך, ווענען פרנסה, אַר־בייט א.ד.ג. עס פערשטעהט זיך, אַז אין אַ יודישער פאַמיליע פעהלט נישט קיין צרות: אַ'ן עקסמיסיע, אַרבייטסלאָ־זיגקייט א.ד.ג.

דער אַגיטאַטאָר ווענדעט זיך צו זיין חבר מיט'ן בוך:

„משה, פערשרייב די פאַמיליע ברוך כץ אַ דירה אויף 6 פערזאָן, צוויי צימער מיט אַ קיך, אַ ביסעל מעבעל א.א.וו."

און צו דער פאַמיליע ווענדעט זיך דער אַגיטאַטאָר: שטימט פאַר אונזער ליסטע מיר וועלען אייך דאָס אַלץ בע־זאָרגען! און שלעפּט די וועהלער צו דער אורנע.

אַ שטילער, נאָר האַרטנעקיגער קאַמף וועדט געפיהרט צווישען אגודה און ציוניסטען דאָ האָט זיך דער וואַהל טאָג יאָ אָנגעהויבען מיט אַ ביסעל קלעפּ.

די וואַהל-ביוראָס פון די ביידע ליסטעס האָבען זיך געפונען אין איין הויז עס פערשטעהט זיך, אַז „צוויי קעץ אונ־טער איין דאַך" האָבען נישט געקענט אַרבייטען בשלום.

האָבען זיך טאַקי די ציוניסטען אַריבערגעטראָגען אין אַן אַנדער הויז אַריין. אַזוי אַרום איז אויסגעמיטען גע־וואָרען פערשידענע צוזאַמענשטויסען.

שטיל האָבען געאַרבייט די פּועלי ציון (5) קיין גאַס אַגיטאַציע איז פון זיי כמעט נישט געווען צו בעמערקען. די גאַנצע אַכט האָבען די פּועלי-צ-י, זעהט אויס, געלעגט אויף דער הויז-אַגיטאַציע.

די פרעקוועצץ איז אין אַלגעמיין, גישט געווען, אַזעלכע, ווי מען האָט געקענט ערוואַרטען לויט די צוהיצטע געמיטער פון דער פאַרוואַהל-קאַמפּאַ־ניע, דאָך אָבער זענען די וועהלער אַדורך, נישט קוקענדיג אויפ'ן אונאויפ־הערליכען רעגען, גאַנץ לעבעדיג.

ט.

אויפפאָדערונג.

(אַ בריף אין רעדאַקציע).

דער ראַדאָשיצער רבי ר' ישראל יוסף שליט"א האָט אונז צוגעשיקט פאָלגענדען העברעאישען בריף וועלכען מיר געבען אין יודישער איבערזעצונג:

עס איז בעקאַנט כמעט פאַר אַלע לאָדזער מענשען די הזמנות, וועלכע איך האָב געשיקט מיין ברודער פאַר פּסח, אַז מיר זאָלען פאָהרען צו אַ גדול-הדור לד"ת ווענען אונזער וואוין-אָרט. און מיין ברודער האָט מיך אָפּגעשלעפּט ביז איצט מיט פערשידענע תרוצים: איינמאָל, אַז אז ער האָט נישט קיין כח צו פאָהרען דאָס צווייטע מאָל האָט ער פערלאַנגט, אַז דער גדול הדור זאָל קו־מען קיין ראַדאָשיץ און דאָס איז דאָך זעלבסטפערשטענדליך, אַז אַ גדול הדור וועלכער זאָל משפּט'ן צווישען אונז דהיינו: ה"הצה"ק מו"ר אָדער הרהצה"ק מבעלז, אָדער הרהצה"ק מאַלעקסאַנדער, אָדער ה"הצה"ק מ'ראַדאָמסק, וועט דאָך נישט קומען נאָך ראַדאָשיץ, נאָר מיר זענען זיי מחויב דעם כבוד אָנטון און פאָהרען צו זיי.

און צווישען די צייט האָט ער זיך בענוצט מיט מיינע שונאים, אַז זיי זאָ־לען פאַר איהם קלויבען חתימות און זיי זאָלען קומען צו איהם נאָך לאָדז אַלס דעפּוטאַציע פון ראַדאָשיק, אַז זיי פערלאַנגען, אַז מיין ברודער זאָל קו־מען קיין ראַדאָשיק אָהן ד"ת. און ווער קען דאָס גלויבען אויף אַ שטאָט אין וועלכע עס געפינען זיך יודען בני תורה ויראי ד' און ערענטליכע בעלי-בתים, אַז זיי זאָלען פערלאַנגען דאָס מיין ברו־דער זאָל קומען נאָך ראַדאָשיק און נישט האַלטען קיין ד"ת.

איבערדעם בין איך געצוואונגען זיך צו ווענדען נאָכאַמאָל אין דער עפענטליכ־קייט צו מיין ברודער בתורת התראה, דאָס ער זאָל פאָהרען מיט מיר לד"ת צו איינעם פון די אויבענדערמאָנטע רבנים הצדיקים אַזוי ווי עס ווערט גע־ברענגט אין דברי הימים ב' קאַפּיטעל כ"א פסוק ג', עס ווערט אויך געברענגט אין מסכת כתובות דף ק"ג, אויך ווערט גע'פסק'ענט אין רמב"ם אין הלכות כלי המקדש פרק ד' סעיף כ' און פרק א' פון הלכות מלכים סעיף ז'.

ד' חוקת תרפ"ז ראַדאָשיק.

ישראל יוסף פינקלער.

ב"הרה"צה"ק ר' אליעזר דוד זללה"ה ואב"ד דק"ק ראַדאָשיק.

שאָדענס פון נעכטיגען גאַס-רעגען.

דער רעגען, וועלכער האָט געגאָסען אין לאָדז פון שבת צו-נאַכטס אָן און נעכטען אַ גאַנצען טאָג האָט אָנגעמאַכט גרויסע שאָדענס. עס זענען קודם כל צווייקט געוואָרען די האָלצערנע ברו־קירונג אויף דער פּיעטריקאָווער גאַס. אויף די גידריגע ערטער האָבען זיך געבילדעט טייכען וואַסער, אַזוי אַז מען האָט נישט געקענט אַדורכגעהן פון איין זייט גאַס אויף דער צווייטער. די קע־לער-וואוינונגען זענען פערפלייצט גע־וואָרען.

שאָדענס זענען פערהאַן גרויסע.

אַן אָרימע אַלמנה בעקלאָגט זיך אויף אַ גרויסע עולה פון איהר הויז-ווירט.

שרה חנה ציצאָווסקי פון פעפער-גאַס 12 איז געקומען צו אונז אין רעדאַקציע און האָט דערצעהלט פאָלגענדעס:

זי איז אַן אַלמנה מיט 7 קינדער. דאָס יונגסטע איז אַלט 4 יאָהר. מיט 3 יאָהר צוריק איז געשטאָרבען איהר מאַן און זי איז מפרנס די פאַמיליע האַנדלענדיג מיט ציטרינען. זי פער־נעהמט אַ וואוינונג פון 1 שטוב אין'ם הויז פון נחמיה גערשט און צאָהלט דירה-געלד 30 זל. אַ קוואַרטאַל. זי איז שולדיג געבליבען פאַר'ן קוואַרטאַל ביז אַפּריל 5 זל. און דער ווירט האָט זי אויסגעקלאָגט אין געריכט אויף 35 זל. שוין אויך פאַר'ן קוואַרטאַל אַפּריל—יולי פּאַרויס. ער האָט בעקומען אַן אורטייל אין געריכט אויף 35 זל. און אויף 4 זל. געריכטס-קאָסטען.

האָבענדיג דעם אורטייל האָט ער געפאָדערט פון דער פרוי 39 זל. די פרוי האָט איהם געבראַכט 38 זל. ד.ה. בלויז 3 זל. פאַר געריכטס-קאָסטען. זי האָט זיך ביי איהם געבעטען, אַז זי וואוינט 8 יאָהר אין זיין הויז און איז די גאַנצע צייט געווען איבערטליך אין צאָהלען. איצט, ווען די עלטערע קינ־דער זענען אַרבייטסלאָז, און זי פער דינט קוים אויף דער הוצאה, איז איהר שווער צו בעצאָהלען אומזיסטע 4 זל. די תחנונים האָבען אָבער נישט געהאָל־פען און דער „באַרמהערציגער" הויז-ווירט האָט דעם געריכטס-אורטייל אי־בערגעגעבען דעם קאָמאָרניק, וועלכער איז געקומען און געמאַכט אַ „זאַיענטשע" אַזוי, אַז די קאָסטען זענען איצט שוין אויסגעוואַקסען אויף 12 זל.

ווייסט די יודענע, די אָרימע אַלמנה פונ'ם טישלער ציצאָווסקי, און פרעגט זיך, וואו איז דער יושר אויף דער וועלט? און טאַקע, פאַרוואָס זאָל זיך אַ הויז ווירט אַזוי ברוטאַל בעציהען צו זיין לאָקאַטאָרקע, אַן אָרימע אַלמנה מיט יתומים?

באַהן-קאַסירער פון אנדזשעיעוו
„פערגעסט" אָפּ אַ רעשט צו געבען.

נעכטען אינדערפריה איז קיין אַנ־דזשעיעוו אַרויסגעפאָהרען אַ קאָמיסיע פון „לינת הצדק" אין די פערזאָנען פון דרעסלער, בינענשטאָק און בערמאַן צו זאַמלען געלד אויף די זומער-וואוי־נונגען. מיטאָג-צייט איז די קאָמיסיע צוריקגעפאָהרען.

פאָהרענדיג אין צוג, האָט איינער פון דער קאָמיסיע זיך געכאַפּט, אַז דער קאַסירער פון דער סטאַציע אַנ־דזשעיעוו האָט איהם געגעבען מיט 70 גראָשען ווייניגער רעשט. ווען ער איז געקומען קיין לאָדז, האָט ער ווענען דעם געמאָלדען דעם סטאַציע-נאַטשאַל־ניק אין לאָדז יענער האָט באַלד טע־לעפאָנירט צום קאַסירער קיין אַנדזשע־יעוו, דער אָבער האָט געלייקענט שטיין און ביין. פינדעסטוועגען, ווען דער נאַטשעלניק האָט געדראָהט, אַז ער וועט זיך ווענען דעם אָנשרייבען אַן אָנקלאַ־גע אין מיניסטעריום, האָט זיך דער קאַ־סירער גענומען איבערצעהלען די קאַ־סע און – ער האָט איבריג 70 גראָשען.

ס'איז פראַי צו בעמערקען, אַז דאָס איז נישט דער ערשטער מאָל פון אַזאַ מין האַנדלונג מצד דעם קאַסירער פון אַנדזשעיעוו.

ווידער טעטיג
די חעבעריי פון דער „ווידזע־ווער מאַנופאַקטור".

(אַז) היינט הויבט ווידער אָן צו אַר־בייטען די וועבעריי פון דער „ווידזע־ווער מאַנופאַקטור", וואו ס'האָט עטלי־כע טאָג געדויערט אַ שטרייק.

פערשידענעס.

די פרוי שרה, וואָס איז געווען ביים שניאַדאָווער רב ווענען אַ גט-ענין, ווערט געבעטען אין איהרע אינטערעסען צו קומען צום מורה הוראה סגאַל, (סאָ־לודניאָווע 25).

פון יודישען טעאַטער.
אַנאַ יאַקובאָוויטש אין דער „גריגער כלה".

היינט וועט דער טעאַטער-עולם האָ־בען די געלעגענהייט צו זעהען די אין לאָדז בעליבטע אַרטיסטין אַנאַ יאַקובאָ־וויטש אין דער פרעהליכער פיעסע „די גרינע כלה", דאָס שטיק פערמאָגט אין זיך שענע געזאַנגס - נומערן און פיל קאָמישע סיטואַציעס, די שיינע נומע־רען ווי צ. ב.: „אַ גרוס פון רוסלאַנד", „קדשנו במצותיך", „איך וויל זיך שפּי־לען", „לעבעדיג און פרעהליך", „אוי־אַדעס" מוזען פיל מאָל ביסירט ווערען דורך די אַרטיסטין אַנאַ יאַקובאָוויטש, בכלל גיט „די גרינע כלה" דעם טעאַ־טער-עולם אַ פאָר שעה שעהן און גע־מיטליך צו פערברענגען.

פון „ספּלענדיד".

פון היינט אָן אַ גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם. ס'ווערט דעמאָנסטרירט אַ פילם, געווידמעט דער היינטיגע מאָ־דערנער פרוי א. נ. „די קאָמפּראָמיטיר־טע פרוי" מיט לאַורא לאַ פּלאַנט אין דער טיטעלראָלע. אויסערדעם אַ פּרעכ־טיגע קאָמעדיע אין 10 אַקטען א. נ. „היינטיגע יוגענד". דער אָרקעסטער איז פערשטאַרקט און געפינט זיך אונטער דער ליטונג פון ה' טשודנאָווסקי.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 42, טעל. 41-82
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מע־
נער-שוואַכע קראַנקהייטען. 8-9
מיט אַלגעמיינער-לעמפּען (קוואַרץ-אויסטער)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, מאָגען, פאַר לונגען־
און הערץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען אין
קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5
דער רענטגען „חעלקא".

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז
און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז
7. נעמט אויך אָן אין לענטשיצע זגערושער 17
פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

די מאָסקווער אַרטיסטן פון „הבימה"
האָבען אויך אָנערקענט, אַז די שענסטע פאָטאָגראַפיעס. פּאָר־טרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפערטיגט נור אין דעם
— ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —
„PARISIENNE"
69 בזשעזשינער 69
צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.
פון דינסטאָג דעם 5. ביז מאָנטאָג דעם 11. יולי ד.י.
פאַר דערוואַקסענע!
— — אין דער — —
מאַטשיסטע ליבען-קלאַטע
(גרויסע צירק-קאַטאַסטראָפע)
אין די הויפּט-ראָלען: Helena Sangro i Maciste
דראַמאַ אין 12 טיילען.
פאַר יוגענד! פאַר יוגענד!
„דאָס ווייסע פערד'ל"
דראַמאַ אין 8 טיילען פונ'ם לעבען פון די אַמעריקאַנער
קאָוובאָיען אין דער הויפּט-ראָלע TOM MIX

אין קויף און פערקויף מעבעל
דזשוואַנעס, פעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאָמאָ־וואַרען א. ז. וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19
(דזשעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פאָרט. גינציגסטע מעבעל
און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1339

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.
פּרייזן ביליגע! בעראַטונג אָהן בעצאָהלט

פּאָדערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פּראָדוצירט מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר חעלכע מיר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער אין גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שטולקעס און נעבעטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פּרייזען: רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פּרייזען!
לאָדז, פּולנאַצנאַ 24.

דאס מזל פון א ארימען לובלינער יודישען בחור

דער 22-יעהריגער אלתר שלמה הערש קארישעוויטש פון הינטערן שלאס.—די מוטער און זוהן מיט זייער מסחר אין „קאפיטאל".—די קארעטע אויפ'ן פלאץ פאר'ן טריבונאל.—פאנאמאריע פאליציי און די ספאזמירטע דאמע.

פאר 1500 דאלאר בעקומען א קוש און קאפ און פינפציג גראשען.

א עלעגאנטע, שיינע און רייכע קריסטליכע דאמע, א געוויזענע גוט-בעזיצערין האט אין לובלין, אויפ'ן פלאץ פאר'ן טריבונאל, ארומגעלאזט זיך אזוי, גידערינג" און מיט א הר שמאלע, צארטע און פיין געפארבטע ליפען בעוויליגט צו געבען א קוש און קאפ א ארעמען, אפגעריסענעם און ברודיגען יודישען יונגענמאן.

מעגליך, אז דאס איז געווען צוליב ענטציקונג איהרע. וואס זעגען נאך פערהאן ארגינעליכע זשידעס", וואהרשיינליך אבער איז דאס געווען א קוש פאר 1500 דאלאר.

דער העלד, וואס האט זוכה געווען צו בעקומען אזא איידעלען און גרויס-ארטיקען „קוש" איז דער 22 יעהריגער אלתר שלמה הערש קארישעוויטש. זיין „רעזידענץ" ארט איז דער „הינטערן שלאס". דארט, אין א חושך'דיג קעלער-שטיבעל וואוינט ער צוזאמען מיט זיין מוטער און צוויי שוועסטערלעך, דער פאטער איז געשטארבען מיט 8 יאהר צוריק.

די אלמנה מיט איהרע קינדער ציהען זייער חיונה פון אביסעל גרינוואַרג, וואס זיי פערקויפען אויף די מארגעס.

דאס „געשעפט" בעטרעפט מעהר ווייניגער פון 5 ביז 6 זלאטיס, מוטער און זוהן טיילען זיך איין מיט ביסעל סחורה, וואס זיי קויפען איין פארטאג און פערקויפען עס אויף די טארגעס מיט א צוויי זלאטים ריוח.

דינסטאג פארטאג האבען מוטער און זוהן איינגעהאנדעלט א ביסעל פיטערושקע, רעטעכליך און ד. ג. פאר 5 זלאטיס, די מוטער האט גענומען העלפט סחורה און איז אוועק אויפ'ן „יודישען מארק" ביי דער לובארטאווסקע און דער זוהן איז מיט'ן צווייטען ביסעל סחורה אוועק אויפ'ן מארג פאר'ן טריבונאל אויפ'ן רינעק.

ארום 8 פריה איז אויפ'ן פלאץ פאר'ן טריבונאל אנגעפאהרן א קארעטע, אויף וועלכע עס זענען געזעסען צוויי פריצישע דאמען. די פאסאזשירען האבען ווייזט אויס געוואלט כאפען א בליק אויף דער געביידע פון טריבונאל און אויף די איבעריגע היסטארישע געביידעס פון יענעם ווינקעל.

אנגעפאהרן איז די קארעטע מיט רעש און געמאכט א קריין ארום דער טריבונאל-געביידע:

פון דער קארעטע איז ארויסגעשפרונגען א גרויסער רייזע הענג מייסטער, וועלכען אונזער „הינטערן-שלאס" סוחר אלתר שלמה הערש קארישעוויטש האט אויסגעהויבען און אנטפאנגען מיט די העגד האט ער דערפיהלט, אז דער מייסטער איז פיל מיט באנקנאטען.

באלד האט ער דערהערט א כמאזמאטיש פראן-געשריי:

— אלאבאנא!

דאס געשריי איז געקומען פון דער קארעטע מיט די „פריצים".

די קארעטע האט זיך אפגעשטעלט, דאס ספאזמאטיש געשריי איז געווארען אלץ שטארקער, איהר מיטפאהרער האבען ארויסגעריסען די פאנאמאריע צו דער אין חלשות'ליגענדער פרוי, עס זענען אויך אנגעקומען עטליכע פאליציאנטען, די קארעטע איז ארומגערינגעלט געווארען מיט פיל נייגיריגע, וועלכע האבען זיך דערוואוסט, אז דאס האט די אין חלשות'דיגע דאמע פערלוירען פון זיך ארט א מייסטער מיט א גרויסע סומע געלד.

פלוצלינג האט זיך צום עולם דערנעהנטערט א אפגעריסענער יודישער יונגערמאן, פאליציי האט איהם געדובט אויעקיאגען, ער האט זיך געהנטער דערשלאגען צו דער קארעטע און ווען די דאמע איז עטוואס געקומען צו זיך האט ער איהר דערלאנגט דעם מייסטער, וועלכען ער האט געהאלטען אין זיין קישעל מיט גרינס.

די דאמע האט זיך שטארק דערפרייט, שנעל געקומען צו זיך און אויסשטרעקענדיג איהרע הענד האט זי דעם בחור ארומגענומען און געגעבען א קוש אין קאפ.

דעם מייסטער האט זי נישט געעפענט, ווייל ער איז געווען פערשלאסען און דאס שליסעלע האט זי געהאלטען ביי זיך. זי האט נאר דערציילט דער פאליציי, אז זי האט מיט א טאג פריהער פערקויפט א גוט און אפגענומען עטליכע טויזענד דאלאר. אין מייסטער זאל זי האבען געהאט נאר 1500 דאלאר. זי האט דעם מייסטער נישט גענעהאנגען און ער איז איהר דעריבער ארפגעפאלען פון אקסעל.

די דאמע האט אויסגעדריקט א הר דאנק פאר'ן ארעמען יונגענמאן, און איהר ענטציקונג, וואס ער איז א „זשיד" און „דאן" א ארנטליכער... אויפגערעגענדיג זיך וועגען מצב פון זיין פאמיליע און דערוויסענדיג זיך ווי גרויס עס איז די ארימקייט ביים יונגענמאן אין שטוב האט זיך די „פריצה" שטארק איבערגענומען און א חוץ דעם דאנק און קוש אין קאפ האט זי נאך געשענקט א קליין מייסטערל און איבערלאזענדיג דעם בחור אלס לעצט-געלד 50 (פופציג) גראשען איז די קארעטע שנעל אוועקגעפאהרען.

דער בחור האט טערשפילעוועט די קאפאטע פון הינטער וועלכע עס האבען זיך ארויסגעזעהן די צוריסענע הויזען און ארייגלעגענדיג די 50 גראשען אין קוישעלע האט ער געאיילט אויף זיין ארט צו פערקויפען דאס ביסעל גרינוואַרג.

עלמסטער פעלדשער
B. KWAL
25 וואכאדניא 25
צוריקגעקומען.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

חיטער'ר נע נאסטראלען פון די ליבלינגס-געסט אויס אמעריקא
אננא און היימאן יאקובאוויטש
היינט, מאנטאג, דעם 11-טען יולי, 9 א זייגער אווענד — גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גר. ביז 2,50 זל.
„די גרינע כלה"
אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון סיגאל. די הויפט-ראלען: „גאלדעלע"-אננא יאקובאוויטש; „זעליג"-היימאן יאקובאוויטש.
רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש.
ס'וועט געזונגען ווערן פאלגענדע נומערן: א גרוס פון רוסלאנד, הדשנו במצותיך, פרעהט אייך יודעלעך, אוי אדעם (רוסישע פאפורי), ליבעדיג און פרעהליך, איך וויל זיך שפילען.
ס'נעמט אנטייל פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, פארערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלצערסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי צוויליך אדמ.: א. בעזמאן. ביגנע-לייטער: מאכאראווסקי. בילעטען אין טעאטער קאסע.
אכטונג, פאביאניץ! מארגען, דינסטאג, 9 אווענד אין קינא „לונא" נעמ'ן אנטייל די אמעריקאנער געסט אננא און היימאן יאקובאוויטש. ס'ווערט געשפילט די מאמע פון דער וועלט
בילעטען צו בעקומען ביי ה' ליפינסקי.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" ענטפערן אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערן בענטפערט דורך „ש' שריפטלער" פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעס פאלקסבלאט"

בעם ישיקען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעשיקט. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 11. יולי 1927.

5746 שמ—ר פון פאלודניאווא.

נאכ'ן פראטעסט טאר מען שוין נישט איבערגעבען דאס אייגענטום-רעכט פון וועקסעל דורך זשירעס. אזא „אפפראטעסט" ווערט נישט אנערקענט דעמאלט אלס זשירא נאר אלס איינפאכע ציווילע צעסיע ממילא האט שוין אזא „זשירא" נישט קיין וועקסעל-ריגאר.

5747. מ—ן.

אויב די גאנצע הכנסה איז בעשטימט אויף בעזעלשאפטליכע בילדונג אדער קולטור צוועקען זעגען די בקשות אויף ערלויבעניש אייגצוארדנען עפענטליכע פערזאמלונגען טעאטער-פארשטעלונגען, קאנצערטען, ליטערארישע פארגעדן א.א.וו.) פריי פון סטעמפעל שטייער.

5748 ב. ב.

איהר מוזט אומבעדינגט אויף דעם אר ביים פאטענט דערהאלטען. ערשטענס ווייל איהר, וואס איהר ארבייט נישט אליין נאר בעשעפטיגט נאך מענשען, מעג עס ווער' זיין א לעהר-יונגעל. און צווייטענס אויך דערפאר, וואס א הר ארבייט אויס נישט קיין אנפערטרויטע נאר אייגענע סחורה.

5749. ל. קאן.

די אינטערפרעטאציע פון קאמארניק איז נישט קיין ריכטיגע.

דער 534 ארט. פון ציוויל-קאדעקס זאגט בפירוש, אז sprzęty domowe ווערען אנגערופען נאר די געוועהנליכע זאכען, וועלכע דינען צום געברויך אדער פערציערונג פון דער וואוינונג ווי צ. ב. טאפעצירסקע מעבעל, בעטען, בעטקלייד, שפיגלען, זייגערס, טישען, פארצעלאן, בילדער א.א.וו.

5750. ק. ל. פאלידניאווא גאס.

די פרעטענזיע צום אויסשטעלער ווערט פערלעטערט נאכ'ן יאהר פון פראטעסט.

איהר קאנט אבער ארויסטרעטען געגען איהם ארט. 75 פון וועקסעל-אוסטאוו, וויבאלד ער איז רייך געווארען אין צוזאמענהאנג מיט'ן נישט בעצאהלען אייך דעם וועקסעל חוב.

אזא פרעטענזיע ווערט אויך פערעלטערט נאך 3 יאהר און טאג, ווען דער וועקסעל-בעזיצער האט פערלוירען די רעכט צום אויסשטעלער. צוליב דער פרעסקריפציע.

5751. א געטרייער לעזער מ.ל.ב.

5752. א לעזער פון וואכאדניע 49.

5753. א לעזער פון „נייעס פאלקסבלאט".

5754. ב. באלינסקאווו.

5755. א לעזער פון וואלבאדניע גאס.

5756. א לעזער פון זגיערזשא גאס.

5757 א לעזער פון זאלטשאנסקע.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטברענגענדיג די ציימונג.

די וועלכע איזעוו האט פעראטען.

בעארבייט פאר'ן „נייעס פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראנט. (104

אין בערלין האט זיך איזעוו געפונען אין רשות פון זיין בעוואוסטען שעף ראטשקאווסקי'ן. אבער איזעוו'ס פאזיציע אין דער אכראנע איז שוין געווען אזוי בעפעסטיגט, אז זיין אונטעראָרדנונג בנוגע ראטשקאווסקי'ן איז געווען א ריין פארמעלע. פאקטיש איז איזעוו געשטאנען אין א דירעקטען קאנטאקט מיט דעם דעפארטאמענט אין פעטערבורג און זיינע ראפארטען האט ער צוגעשיקט צום לייטער פון דער בעזונדערער אפטיילונג (אסאבי אטדיעל) ראטאיעוו'ן.

אין בערלין האט איזעוו געשלאסען זעהר וויכטיגע בעקאנטשאפטען. ער האט אנגעקניפט ענגע בעציהונגען מיט די בעריהמטע פיהרער פון די ס.-ר. מיכאיל גאץ און גרינגארץ גערשוני און א דאנק די אויסגעצייכנטע רעקאמענדאציעס, וועלכע ער האט געבראכט מיט זיך פון רוסלאנד, האט ער געוואונען זייער פולען צוטרוי און איז געווארען זייער נאהענסטער מיטארבייטער.

דאס איז געווען גראד אין דער צייט, ווען די בעזונדערע ארגאניזאציעס פון די סאציאל רעוואלוציאנערען די צפון'דיגע, דרום'דיגע און די אויסלענדישע האבען זיך פעראייניגט אין איין פארטיי. די פעראייניגונגס-ארבייט האט דורכגעפיהרט גערשוני, און איזעוו איז דערביי געווען זיין רעכטע האנד און סאמע נאהנסטער מיטארבייטער. זיי ביידע, גערשוני'ן און איזעוו'ן האט געהערט דאס פערדינסט ביים שאפען די פעראייניגטע סאציאל-רעוואלוציאנערע פארטיי און פון דאנען נעהמט זיך דער ערפאלג, דער צויבער, וועלכער האט שוין פון דעמאלט אן ארומגערינגעלט דעם נאמען „וואלענטין קוזמיטש" — „איוואן ניקאלאיעוויטש" (די פסעוודאנימען פון איזעוו'ן) און די אויגען פון יעדען פארטיי מיטגליד.

איזעוו איז געווארען איינער פון די צענטראל-פיגורען אין דער נייער פארטיי. קיין איין וויכטיגער בעשלוס איז שוין נישט אנגענומען געווארען אהן איהם. איזעוו האט זיך פערגומען מיט דער איינארדנונג פון דעם פארטייאישען צענטראל-ארגאן „רעוואלוציאנאיא ראסיא". ער האט עס צוגעצויגען אלס מיטארבייטער אין דעם ארגאן וויקטאר טשערנאוו'ן און אנדערע.

פאר דער פארטיי האט זיך ארויסגערוקט מיט דער גאנצער ערנסטקייט די פראגע וועגען טעראר. איינצעלנע, ספאראדישע טעראריסטישע אקטען זענען שוין אין רוסלאנד צו יענע צייט אויסגעפיהרט געווארען, ס'איז נויטיג געווען א טעראריסטישע בעגרינדונג פון טעראר און נאכמעהר — א פראקטישע דורכפיהרונג פון די טעראריסטישע אונטערנעהמונגען. פאר דער פארטיי, וועלכע האט אין פרינציפ אנערקענט טעראר, איז געשטאנען די אויפגאבע ארייינצוברענגען די פעראריסטישע ארויסטרעטונגען אין געוויסע פלאנמעסיגע און צוועקמעסיגע ראהמען, ארגאניזירען די כוחות פון די טעראריסטען, אויסארבייטען די טאקטיק פון טעראר, וואך זיין איבער דער קאנספיראציע פון די טעראריסטישע אקציעס. ס'איז געווען זעלבסטפערשטענדליך, אז אין דער שפיץ פון טעראר דארפען אוועקגעשטעלט ווער'ען מענשען, וועלכע זענען מיט לייב און נפש איבערגעגעבען דער פארטיי, וועלכע גלויבען טיף אין דער נויטווענדיגקייט פון דעם דאזיגען קאמפס-אופן, וועלכע געניסען פון אומבעגרענצטען צוטרוי און אויטאריטעט ביי די פארטיי-מיטגלידער און זענען פעהיג, ווי א קבר, אפצוהיטען א סוד, ווייל דאס איז איינע פון די וויכטיגסטע בעדינגונגען ביים טעראר.

אזא פערזאן איז געווען גערשוני, און ווען ס'איז בעשלאסען געווארען די קאמפס-ארגאניזאציע, איז ער געשטעלט געווארען בראש פון איהר. נאך אזא פערזאן האט די פארטיי געזעהן אין איזעוו'ן. איזעוו איז געווארען די רעכטע האנד פון גערשוני'ן אין דער טעראריסטישער ארגאניזאציע.

גערשוני און איזעוו האבען גענומען אויסארבייטען די פלענער פון די טעראריסטישע אקטען. אין דער ערשטער רייהע זענען אנגעמערקט געווארען אטענטאטען אויפ'ן אויפזעהער גובערנאטאר באגדאנאוויטש און אויף דעם כארקאווער גובערנאטאר פירשט אבאלענסקי. באגדאנאוויטש איז דערהרג'עט געווארען, ווייטער איז צוגעגרייט געווארען אן אטענטאט אויף פאביעדאנאסצעוו'ן, דעם אטענטאט האבען געדארפט אויספיהרען רעמיענקאווא, גריגאריעוו און נאדאראוו.

די ערפאלגען פון די טעראריסטישע אונטערנעהמונגען האבען באלד געהויבען דעם פרעסטיזש פון דער סאציאל-רעוואלוציאנערער פארטיי. דער נאמען פון דער פארטיי — אלס נקמה-נעהמערין — האט זיך ברייט בעטראגען איבער'ן גרויסען רוסלאנד.

ארבייטענדיג איבער'ן טעראר, האט איזעוו נישט אפגעלאזט די ארגאניזאציאנעלע, טאג-טעגליכע פארטיי-ענינים. אונטער זיין אויפזיכט איז ארויסגעגעבען אין אויסלאנד דער פארטיי-ארגאן „רעוואלוציאנאיא ראסיא", ער האט ארגאניזירט דעם טראנספארט פון אונלעגאלער ליטעראטור קיין אויסלאנד. ער האט געשטעלט אויף די פיס די בעזונדערע פארטיי-ארגאניזאציעס. מיט דעם צוועק איז ער געקומען קיין רוסלאנד, געמאכט אן אינספעקציע פון אלע כמעט ס.-ר.'ישע ארגאניזאציעס אין לאנד, בעקענט זיך מיט אלע טוער, אומעטום געגעבען אינסטרוקציעס א. א. וו.

(פארטזעצונג קומט).

גייסטיגע ווערטע פון יודענטום אין אונזער דור

פון דר. חיים זשיטלאָווסקי.

אין ביאַליסטאָק האָט דער בעריהמטער דענקער דר. חיים זשיטלאָווסקי געהאַלטען אַ רעפעראַט אויף דער אויבענדערמאָנטער טעמע.

מיר ברענגען דאָ איינינע וויכטיגע אויסצוגען פון איגהאַלטסרייכען רעפעראַט.

אין דער לעצטער צייט, זאָגט דר. זשיטלאָווסקי, מערקט זיך אין איראָפּאַ אַ אויפגעוואַכטער אינטערעס צו רעליגיעזע פּראָבלעמען. אַ סך סימנים זאָגען עדות דערויף. מ'קען איהר טרעפען אין ענגלאַנד אַ בעריהמטען פיזיקער, וועלכער מאַכט ספּיריטיסטישע סעאַנסען, כדי צו זעהן זיך מיט זיין זון פון יענער וועלט, מ'האָבען די צייטונגען דערצעלט וועגען אַ דייטשע געלערנטע, וועלכע איז געפאָהרען אין אינדיע זוכען אַ משיח... אמת, דאָס זענען קוריאָזען, אָבער כאַראַקטעריסטישע, ס'איז מערקווירדיג, אַז אפילו אין די פּראָלעטאַרישע רייען האָט זיך אויך די דאָזיגע מחלה פאַרשפּרייט. מ'איז אין שווייצאַריע פאַרהאַן אַ היפּשע קריסטליך-סאָציאַליסטישע ריכטונג, וועלכע שטרעבט צו אַ האַרמאָנישער פאַרבינדונג פון דער קריסטליכער רעליגיע מיט'ן סאָציאַליזם. די דאָזיגע ריכטונג האָט אַ סך אַנהענגערס און איז אפילו אַ בעשטאַנדטייל פון דער שווייצאַרישער אַרבייטער-פּאַרטיי.

פון וואַנען נעמען זיך די דאָזיגע רעליגיעזע שטימונגען?

דער וויכטיגסטער גורם צו זייער אויפקום איז געווען די וועלט-מלחמה. די מלחמה האָט מיטאַמאָל אַוועקגעשטעלט מיליאָנען מענשען פּנים אל פּנים מיט'ן פּראָבלעם פון טויט.

פאַר'ן פּנים פון טויט האָט געמוזט זיך דערוועקען ביי אַ סך מענשען די פראַגע: וואָס ווייטער? וואָס ווערט פון מענשען נאָכ'ן טויט? וואָס איז דער זינען פון לעבען? א. אז. וו. די מלחמה האָט אויך דערלאַנגט אַ טויט קלאַפּ דעם גלויבען אין אונזער מאַטעריאַליסטיש-מעכאַניסטישער ציוויליזאַציע, ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען איהר גאַנצע נישטיגע ווירקונג אויף דער מענשליכער נשמה. אויף אַלעמענס ליפּען האָט זיך דער וועקט די פראַגע, צי איז נישט די דאָזיגע וועלט-שחיטה דער פינאַל פון אונזער פּראָגרעס. די שפּעטערדיגע רעוואָלוציעס, וועלכע זענען אויסגעבראָכען אַלס פּראָטעסט קעגען מלחמה, האָבען אין אַנהויב געוועקט נייע האָפענונגען. פון די רעוואָלוציאָנערע דויגערען האָט זיך געטראָגען די טאָפּעלע שטים פון אַלטען יודישען גאָט, פון „אל קנא ונוקם", אָבער אויך פון „אל רחום וחנון", ס'האָט זיך פון זיי געקייקלט איבער דער וועלט אַ וואָרנענדיגער, אָבער דערהויבענער רוף: מענשען קאָנען מענשען טאָרען נישט זיין, ווי וועלף איינער קעגען אַנדערען! מענשען דאַרפען ברידער זיין!

נישט געקוקט אויף די אכזריות'ן פון די רעוואָלוציעס, וואָס דאָך די געשיכטע פאַרצייכענען מיט גאָלדענע אותיות די נעמען פון זייערע ערלאָכע און גרויסע פירערס. וועלכע האָבען מיט מסירת נפש און מיט די ריינסטע כונות געקעמפט באמת פאַר דער שאַפונג פון אַ נייער יושר'דיגער אָרדענונג. שפּעטער, אָבער, ווען ס'איז געוואַקסען דער אָנטייל אין דער רעוואָלוציע פון די דורך דער מלחמה פאַרווילדעטע מאַסען, האָט די רעוואָלוציע אָנגעהויבען בעקומען אַ אַנדער פּנים. אמת, עס זענען אויך דעמאָלט געווען קערנדלעך פון רעוואָלוציאָנערע קדושה. זיי זענען אָבער אַלץ מעהר פאַרוואָרלויזט געוואָרען דורכ'ן ר ח פון בלוט. די שטים פון צאָרען און נקמה, פון „אל קנא ונוקם" האָט זיך אַלץ שטאַרקער געלאָזט הערען, און די שטים פון ליבע און גערעכטיגקייט, פון „אל רחום וחנון" האָט אָנגעהויבען אַנטשטומט צו ווערען.

אָט דאָ איז געלעגען דער טראַגישער גייסטיגער קריזיס פון דער רעוואָלוציע, ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען איהר גאַנצע נישטיגע

וואָס איז אַזוינס רעליגיע בכלל? וואָס פאַר אַ כאַראַקטער האָבען די דאָזיגע מאָדערנע רעליגיעזע שטימונגען?

די שיטה פון די רעליגיע-סאָציאָלאָגען, זעהט אין די רעליגיעס בלויז אַן אָפּשפּיגלונג פון סאָציאַלען בוי פון דער געזעלשאַפט אין פאַרשידענע תקופות. די דאָזיגע מיינונג איז אַ איינזייטיגע. אין מענשען און אין זיין טבע דאַרף מען, לויט דער שיטה פון הומאַניסט פייערבאַך, זוכען דעם שליסעל צו אַלץ. אויך רעליגיע איז אַ אויסדרוק פון דער מענשליכער נשמה, פון איהרע אידעאַלע זוכענישען. דער מענש שאַפט פאַר זיך אַ אידעאַלען פאַרבילד פון אַ גאָט, פאַר וועלכען ער שטעלט צום קאָנטראָל זיין אייגענעם געוויסען אונטערן וואָרט „געטליך" פאַרשטעהען מיר: עפּעס דערהויבענס, פאָלקומעס. אַזוי דריקען מיר זיך למשל אויס: די געטליכע מוזיק פון בעטהאָווען, אַ געטליכע הנאה, געטליכע שעהנקייט א.אַ.וו.

רעליגיעזיזם — דאָס איז אַ טרעה, אַ אויפגעקומענע אין דער מענשליכער האַרץ, וועלכע ס'גלוסט זיך אויסוויינען, אַ טרער פון בענקשאַפט נאָך אמת און גערעכטיגקייט.

אָט אַזעלכע טרערען זענען איצט, נאָך די יאָהרען פון פּיין און רציחה, אויסגעוואַקסען אין אונזער ברוסט. דאָס זענען טרערען פון גאולה-בענקשאַפט.

ווען מ'ר זאָלען, אויסטיילען די ריינע געשטאַלט פון יודענטום פון די אויף איהם אָנגעוואַקסענע אויסערליכע שאָלעכטסען, ווי: קרזות, מנהגים, צערעמאָניעס, א. ד. ג. וועלען מיר נאָך אין דער יודישער רעליגיע-פילאָזאָפיע קענען אויסגעפינען אַזעלכע ווערטען, וועלכע זענען נאָך בילטיג אויך פאַר אונזער צייט, די צייט, אין וועלכער ס'זענען אָנגעקומען די נייע גאולה-טרערן אין אונזער ברוסט.

די יודישע שיטה איז צום בעסטען אונגעפּאַסט צו אונזער גייסט. די יודישע תורה איז אַ „תורת חיים". אין קעגענזאַץ צום בודיזם, וועלכער שטעלט פאַר דעם לעבען, ווי אַ בייזען חלום, פאַרמאָגט דאָס יודענטום אַ פּאָזיטיווע, פרייידיגע בעציהונג צום לעבען, צו דער וועלט. שוין פון דער ערשטער פּרשה „בראשית" לייכט אַרויס די דאָזיגע פרייד. ס'מאַכט דעם איינדרוק פון אַ מין פּאָלעמיק מיט'ן בודיזם, וואָס האָט צו יענער צייט בעהערשט די מוחות. „גאָט האָט געזעהן אַז ס'איז גוט" („כי טוב"), ווערט דאָרט כסדר איבערגע'חזר'ט. פון דער דאָזיגער פאַרהערליכונג פון לעבען שטאַמט אויך אַרויס די אמונה אין תחית המתים. און מערקווירדיג איז, וואָס אַ עהנליכע בעציהונג צום לעבען מערקט זיך אויך אין בערגסאָנס פילאָזאָפישער אידעע וועגען „לעבענס-אימפּעט" און אין שפּינאָזעס „עטיק". דאָס בעווייזט, אַז דער אָפּטימיזם איז אַ גרונט-שטריך פון יודישען גייסט. דאָס לעבען איז שעהן, ס'דאַרף טייער געהאַלטען ווערען, ווייל דאָס איז אַ מתנה פון דיין ליבען נאָמען — אַזוי לערנט די יודישע תורה. דער דאָזיגער געדאַנק געפינט זיין העכסטען און עקסטאַטישסטען אויסדרוק אין די ווערטער פון אונזערע חכמים: יעדער מענש דאַרף זיך זאָגען: „צוליב מיר איז בעשאַפען געוואָרען די וועלט". אין ליכט פון די דאָזיגע געדאַנקען ווערט בעוואונדערט דערהויבען דער ווערט פון יודישען מסירת נפש און דערויף שטיצט זיך אויך די עטיק פון „ואהבת לרעך כמוך".

די עטישע נאַציאָנאַלע און סאָציאַלע אידעאַלען פון יודענטום, טיילען זיך אויס אין פאָלגענדיגע געבאָטען:

1) האַלט טייער דאָס לעבען, ווייל דאָס איז אַ מתנה פון זיין ליבען נאָמען. 2) לעב אין ליכט פון די אינטערעסען פון דיין פאָלק. 3) געדענק, אַז דיין פאָלק איז בלויז אַ טייל פון מענשליכען מין: בעשטים דעריבער די אינטערעסען פון דיין פאָלק אין די אינטערעסען פון דער גאַנצער מענשהייט. 4) די מענשהייט גופא האָט נאָך אָבער אויך פאַר זיך אַן אויפגאַבע: מתקן זיין די גאַנצע וועלט, די נאַטור און אַ געטליכע ריכטונג („לתקן עולם במלכות שדי").

די דאָזיגע אידעען, וועלכע האַרמאָנירען מיט די הומאַניסטישע און סאָציאַלע אידעען פון אונזער צייט און מיט די טענדענצען פון אונזער זיגרייכער וויסענשאַפט, (קאַמף מיט דער נאַטור) דאַרפען נאָך אויך איצט פאַר אונז לייכטען.

אַ חילול השם וואָס האָט אויפגערודערט די יודען אין רומעניע.

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

אויף דער בעשולדיגונג-באַנק זענען געזעסען פינף קוזיסטישע סטודענטען, זיי ווערען אָנגעקלאָגט אין עובר זיין אויף דעם פּאַראַגראַף 83 פון אַ שטראָף-קאָדעקס, וועלכער זאָגט, אַז מען טאָר נישט שטערען די עפענטליכע רוה און אָרדנונג און מען טאָר נישט מחלל זיין די געפיהלען פון קיין שום רעליגיעזער געמיינשאַפט, וועלכע בעשטעהט לויט דעם געזעץ דאָ אין לאַנד.

לויט דער אָנקלאַגע, האָבען די בעשולדיגטע מיט אַ קורצער צייט צוריק געמאַכט אַ שפּאַציר איבער דעם יודישען קווארטאַל פון יאַסי און אַזוי זיך, לשם וואוילמאַג, אַנגים, אויסגעהאַקט אַלע שויבען פון דער גרויסער יאַסיער שוהל.

כמעט שטענדיג, בעת עס קומען פאַר ביי אונז אַזעלכע „קליינע אינצידענטען", בים עס זיך שווער איין דער מאַכט צו כאַפּען די שולדיגע. ביי דער לעצטער מעשה יאַסי האָט מען די שולדיגע, ווי על-פּי-נס, יאָ געכאַפּט און זיי איבערגעגעבען אין די הענד פון דעם גערי‏כט.

ביי דעם ערשטען פּראָצעס, וועלכער איז פאָרגעקומען פאַר יאַסיער שטראָף-געריכט, זענען די בעשולדיגטע קוזיסטען בעפרייט געוואָרען. געגען דעם דאָזיגען משפּט האָט די יאַסיער קהלה פאַרייניגט אָרגאַנען אַן אַפּעלאַציע צום העכערען טריבונאַל, וועלכער האָט איינגעאָרדענט אַ צווייטען פּראָצעס.

ביי דעם צווייטען פּראָצעס, וועלכער איז די טעג פאָרגעקומען פאַר אַ העכערען טריבונאַל, האָט מען יעדען פון די קוזיסטען פאַר'משפּט צו צאָהלען אַ שטראָף פון סך-הכל טויזענד לײַ...

ה. פּיינעס.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן).

60)

ווען זי, פערעלע, האָט זיך געקליבען אַוועקצוגיין, האָט ער זיך אויפגעכאַפּט פון שטול, כדי זי צו בעגלייטען צו דער טיר.

זי פלעגט איהם אָבער צוריקהאַלטען אויפ'ן אָרט, מילד אַרויפלייגענדיג איהר האַנד אויף זיין פּלייצע.

זייט זיך נישט מטריח, גרענואַר, איך בעט אייך! האָט זי צו איהם ווייך גערעדט.

— אָבער איהר וועט דאָך אונז בעזוכען, פרייליין פּאָליאַ?— האָט ער געפרעגט, האַמעוועגדיג און זיך דאָס געפיהל פון בענקשאַפט, וואָס פלעגט איהם אַרומנעהמען, ביים געזעגענען זיך מיט פערעלען.

— זיכער, יאָ, מאָרגען! פלעגט פערעלע ענטפערען-אַרום דריי אַ זייגער.

פלעגט דער קראַנקער שטיקען אין זיך די אומעטיגע זיפצען: ווי ווייט איז דען ביז מאָרגען? ער פלעגט איהר מיט'ן בליק בעגלייטען ווי מעגלעך ווייטער, און דערנאָך זיך ווידער איינזעצען אויפ'ן געוועהנליכען אָרט זיינעם ביים קאַמין—אַן'אומעטיגער, אַ שווייגענדיגער. קוקענדיג אויף יהודית'ן, האָט ער אין איהר פּנים געזוכט די תנועות, די בעליבטע געזיכטס-פאָרמען פון פערעלען.

עפּיס אַן'אומבעגרייפלעכע, מעכטיגע קראַפט האָט איהם טמיד געצויגען צו דער דאָזיגער מיידעל.

דאָס לעבען האָט ביי איהם בעקומען אַ חן און אַן'אינטערעס. עס דהאָט זיך איהם לייכטער געאָטעמט.

קיינמאָל ביז איצט האָט ער נישט געטראַכט וועגען ליבע, און אַט פּלוצים איז ער בעהערשט געוואָרען פון דעם הערליכסטען מענשען-געפיהל; ער האָט ליב געקראָגען היים, פלאַמיג מיט דער ליידענשאַפט פון אַ ליבהאָבער, מיט דער צוגעבונדענקייט פון אַ טאַטען; און גלייכצייטיג מיט געפיהלען פון אַ פריינד און אַ ברודער.

— איך האָב זי דאָך ליב!—האָט ער צו זיך פאַרוואונדערט-ערהייט, געהאַלטען אין איין איבער'חזר'ן.

און זיין האַרץ האָט געקוועלט אויפן געדאַנק אַליין וועגען פערעלען. ער האָט געפיהלט צו איהר אַן'אונגעהייערע דאַנקבאַרקייט דערפאַר, וואָס זי האָט אין איהם דערוועקט די ליבע, און וואָס אַ דאַנק איהר ווייסט ער וואָס-אַזוינס גליק איז-דאָס געטליכע געפיהל.

זיין איינזאַם מרה שחורה'דיג לעבען צווישען די חורבנות פון דער עלענדער עקזיסטענץ, איז אויפגעלויפערט געוואָרען און פונאַנדערגעוואָרפען אין איהם די שפּראָהלען פון לעבען.

אויף צומאָרגענס איז פערעלע, זעלבסטפאַרשטענדליך, געקומען.

אָבער וויפיעל מאָל איז ער עס אַזוי, אַ שפּייגער, צוגעגאַנגען צום פענסטער אַרויסצוקוקען, צי זי גייט שוין, צי מ'זעהט זי שוין!.. וויפיל מאָל האָט איהם דאָס האַרץ ווערהאָגדיג פאַרקלעמט פון דעם בלויזען רעיון, איז אפשר—אפשר וועט זי פונקט נישט קומען...

פרייליין אידאַ! פרייליין אידאַ!—האָט ער ענדליך פריידיג נערוועזען-ענדליך קומט שוין אייער שוועסטער!

די קלוגע יהודית האָט אויף איהם פאַרשענד געקוקט. שוין זינט עטליכע טעג האָט זי ספּעציעל אַכטונג געגעבען. זי האָט בעמערקט די ענדערונג, וואָס איז פאָרגעקומען אין דעם דאָזיגען קראַנקען מענשען, און די פערליבטע אויגען זיינע, וואָס ער האָט נישט אַראָפּגעלאָזט פון פערעלען, און זיין בעגליקטען שטראַהלענדען פּנים, ווען פערעלע פלעגט זיך נאָר בעווייזען אין דער טיר.

דאָס אַלץ האָט זי שטאַרק באַאונרוהיגט, און זי האָט בעשלאָסען אַדורכצושמועסען זיך מיט דער שוועסטער וועגען דעם דאָזיגען ענין.

און-איינמאָל, ווען פערעלע איז אַריין אין שטוב, האָט זיך יהודית אידעל בעוואָרנט צו גרענואַרן:

— איהר וועט אונז מוחל זיין, וואָס מיר געהען אַרויס אויף אַ ווײַלע. איך מוז עפּיס אויף אויג איבערצורעדען מיט מיין שוועסטער?

— איהר געהט אַוועק אויף לאַנג?

— ניין, איך האָב דאָך, מיר קומען באַלד!

— קומט שנעלער!—האָט ער זיך אַזוי געבעטען, אַז די ביידע מיידלעך זענען אַזש געוואָרן געריהרט.

— יאָ, הער גרענואַר, מיר קומען תיכף!

יהודית האָט אַרויסגעפיהרט פערעלען אויפ'ן פאַבריקס הויף אומעטום האָבען זיך אַרומגעדרייט זעלנער, מיט געפּוצטע געוועהר.

דער אונטער-אָפיציר איווען באַלדיראָוו האָט זיי בעטראַכט בעשטראַייטעהייד. ער האָט אוודאי אין דער מינוט אַ טראַכט געפון וועגען זיין קאַפּיטאַן, זיין ווייב מיט די קינדערלעך, וואָס ער האָט איבערגעלאָזט אין זיין ווייטער היים, ער איז אַרומגעגאַנגען און געדרויכט אָהן אויפהער מאַכאָרקע.

מיט אַ טאָג פריהער האָט ער אַריינגעשריבען אין זיין זכרונות-העפט:

„מיט אַ וואָך צוריק האָט מען געפונען אין וואַלד אונזער'ס אַ דער'הרג'עטען סאָלדאַט. נעכטען האָט ווידער עמיצער דערשאָסען אַ צווייטען... די אָפיצירען פיהרען אַן'אויספאָרשונג, און אויב דאָס ווערט זיך נאָך אַמאָל איבער'חזר'ן, און מיר וועלען נישט געפונען דעם שולדיגען וועלען מיר אונטערצינדען דאָס גאַנצע שטעטל".

ווען יהודית מיט פערעלען זענען געווען הינטער דער פאַבריק, האָט די לעצטע אַ פרעג געטון:

— האָסט מיר עפּיס געוואָלט זאָגען, יהודית'ל?

— איך וועל דיך בעוואָרענען פאַר אַ געוויסער געפאַהר.

— אַ געפאַהר? וואָס רעדסטו?

— הער, פערעלע, מ'דאַרף עס נישט, די זאָלסט אָפּט קומען אין דער פאַבריק, נישט אָפּטענדיג דערויף, וואָס דיין נישט-קומען וועט פאַר מיר זיין זעהר נישט אָנגענעהם.

— פאַרוואָס עפּיס?

— די שמויסט זיך נאָר נישט אָן. פאַרוואָס?

— איך הויב נישט אָן צו פאַרשטעהן און צו וויסען.

— האָסט נישט בעמערקט מיט וואָס פאַר אַן'אויגען גרענואַר קוקט אויף דיר? האָסט נישט געזעהן, ווי ער ווערט רויט און בלאַס, ווען די דערנעהענטערט זיך צו איהם? זעהסטו נישט, אַז אַפילו זיין געזונד-צושטאַנד האָט זיך געענדערט, זינט די האָסט אָנגעהויבען אָהער אַרויפצוקומען?

פערעלע איז געשטאַנען אַ פאַרוויטעלטע.

— הייסט עס... די טראַכסט... האָט זי אַ שטאַמעל געטון.

— יאָ, איך בין אפילו איבערצייגט! ער האָט דיך ליב!

— אַ רחמנות אויף איהם!.. ער איז אַזוי קראַנק און שוואַך! צו איהם קאָן מען דאָך נאָר האָבען אַ רחמנות-געפיהל. איך בין איבערצייגט, אַז ער איז נישט געווען קיין שותף צו זיין ברודערס פאַרברעכען! ער איז דאָך אַזאַ דעליקאַטער, גוטער, איידעלער...

— אַלזאָ, פערעלע, מוזטו אָנהויבען צו קומען אַלץ וועלטענער, און דערנאָך וועסטו איינגאַנצען אויפהערען.

— גוט! אויב די פאַרשטעהסט אַזוי, וועל איך אַזוי טון —

האָט פערעלע מסכים געווען מיט אַ לייכטען זיפץ.

(פאָרזעצונג קומט).

די סרבנות פֿון אוריז-זויער

רעקאָמענדירט דורכ'ן פּראָפעסאָר ליאַנקערע, געוועז. פּרעזעס פֿון דער מעדיצינישער אקאדעמיע.

פּאַדאַגרא
דיקקייט
רעאומאטיזם
ארטעריעז-
סקלעראז

דער מיט אוריז-זויער פֿער'סמ'טער, גיפֿטיגמאכער פֿון היימאָגען קען באַפֿרייט ווערן דורך

URODONAL

הייל אוראַנאַל לאָזט פֿונאַנדער דעם אוריז-זויער.

Generalna Reprezentacja Warszawa, Fredry 4, telefon 73-55.

דער ריכטיגער אוראַדאנאַל איז נאָר מיט א פּוילישער און פראנצויזישער עטיקעט.

ניִשט 10.000 !.. ניִשט 100.000 !..

נור מיליאָנען מענשען אויף דער וועלט בענוצען איין איצטיגען מאָמענט

COSMOPOLIS

א דאַנק זיינע זעלטענע אייגענשאַפֿטן, וועלכע פֿלעגט און בעהאַלט די פֿרישקייט פֿון פּנים, הענט און קערפּער.

קאָסמאָפּאָליס דאָס איז ניִשט קיין קרעם.
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז ניִשט קיין פּאַסטע צום גערוך.
קאָסמאָפּאָליס איז א גאַנץ נייע און ביז אָהער נאָך ניִשט געוועזענע זאַך.

הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדן און פּאַרפֿומעריע-געשעפֿטן. פּרייז 2.50 זל. פֿאַר שטיק. ווען מ'קריגט ניִשט, דאַרף מאַן זיך ווענדן צום הויפּט-סקלאַד פֿאַר פּוילען. פֿאַר קונים פֿון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בעקומען פֿאָראויס 2.75 אָדער 3.25 אויף א נאָכנאַהמע.

883

היט זיך פֿאַר פֿעלשונגען!

פּערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געוואונשען.

א מאשין

צו פּאַקען פּעקלעך גאַרן (בינדל-פּרעסס) צו קויפֿען געזוכט.

אָפֿערטען סוב. „פּאַק מאַשין" אין אַדמ. פֿון דער צייטונג.

א וועקסעל - בוך

פֿערלוירען געוואָרען. דער עהרליכער פֿינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען צו טשאַרנאַלעווסקי, פּאָלודניאָווע 2.

866

Gimnazjum Męskie
z prawami gimnazjów państwowych
L. SZAKINA,
w Łodzi, Piotrkowska 18.

די קאַנצעלאַריע פֿון גימנאַזיום איז אָפֿען יעדען דינסטאָג און דאָנערשטאָג פֿון 11 ביז 1.

847

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Dr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פֿאַר נירען, בלאָז און האַרן - קראַנקהייטען
נעמט אָן פֿון 1 ביז 2 און פֿון 4 ביז 7 אָוונט.

LEKARZ-DENTYSTA-צאָהן-אַרצט
M. KARABANOW
וואָלטשאַנסקאַ 31 (אין הויף) טעלעפֿאָן 59-09

היילט, פּלאָמבירט ציינער גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציינער אָהנע גימען און רעפּעראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפֿירט. נעהמט אָן פֿון 9 פֿריה ביז 8 אין אָוונט. 1195

לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזיסט.

Dr. med
BRAUN
פּאַלודניאָווא 28
טעלעפֿאָן 40-26
ספּעציעל-אַרצט פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספֿאַל)
נעמט אָן פֿון 9—12 פֿריה און פֿון 5 — 8 אָוונט

לעטשניצע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען!
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפֿען פֿון 9 פֿריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12-9½ 5—4
ד"ר שיפֿמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1-11
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	8—12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	— 1
ד"ר בערנסאָ	פֿרויען און געבורטס-הילף	4—3

בקטעריאָלאָגישע אונטערזוכונגען פֿון בלוט, שפּייכל, אורין אא"וו. קינסטליכע ציינער, פּלאָמבירונגען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּראָטעזן — ... — און לאַבאָראַטאָריע אונטערזוכונגען אַלע אַרט אַנאַליזען, אַפּעראַציעס און פֿליגעס. 2130

אימפֿונגען נעגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפֿנט געוואָרען א רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נ"מ
ד"ר לאַזשינסקא סטאַראָסעלסקא	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך טעטיג יום-טוב.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פֿון 8—9 און אָוונד.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, רענטגען און ליכט-היילונג
נעמט אָן פֿון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
ווינקל ... טעל. 49-66
צאָהן - כירורג
ספּעצ. פֿון כירורגישע קראַנקהייטען פֿון מויל-היילע, ציסטעס, ... צאָהן - פּלאָמבירונג א.ז.וו. נעמט אָן פֿון 1½—5 און זונטאָג פֿון 9—11.

אכטונג ה"ה פּריזיערם!!!

מיין פּאַרפֿומעריע-געשעפֿט איז פֿערזעהען מיט א גרויסען אויסוואַהל פֿון פֿערשידענע העלנישע און בלומען-וואַסערן צום פּרייז פֿון 4 זל. א קילאָ, וועזשעטאַל 3 זל., פּיקסין—7.80, ווי אויך אַלערליי פֿריזיער-צובעהערן צו קאָנקורענץ-פּרייזען.

מיט אכטונג **J. Drukier**
11 ZAWADZKA 11
קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהנדצל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסעניש, פֿאַרקלענערן געשווירען.

עס פֿערקויפֿען די אַפּטייקען. 1462

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פֿערנאַכלעסיגטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פֿון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פֿון 9—12 פֿאַרמיטאָג און פֿון 3—7 נאָכמיטאָג. ביליגע פּרייזען. 1481

וְהָיָה כִּי יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה זֹּאת?
פֿאַרוואָס לויפֿט יעדער אין ביורא פּעטריקאָווער 17?
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, זאָלסטו איהם זאָגען
— אז אין דעם ביורא —
17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו מ'האָט טעלעפֿאָן און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אָנפֿאָדער, קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואַלאַניעס, רעקורסען, וועגען פֿעטער און קאָמיסאַריאַט-רושאַנדע, ביטעס וועגען דירה און אויסשאַנד ראַזשעטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפֿות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלא,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניא 52
שנעל, רעעל און ביליג!

⬥ אַמשענסטען ⬥
און דויערהאַפֿטיג ווערען
רעקלאַמען - שילדען
פֿערפֿערטיגט נאָר ביי
— דעם בעוואוסטען —
שילדען - מאַלער
A. MINC, ŁÓDŹ
PODRZECZNA 12 יודישע נאָם

מאַסאַזש-און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פֿון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

ריקענביינער-פֿערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פֿעטזוכט, אַרטריטיזם, שטוהל-פֿערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פֿון פֿיזיש שוואַכע קינדער (גרגפֿען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען א צייגניש.

עמפּפֿאַנג פֿון 3 ביז 5.

לעטשניצע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דיאַגנאָסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַסאַווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 6½-7½
ד"ר רושאַנער	הויט-און געשלעכטס-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פֿאַלק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פֿרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4 5 זונ. 2-1
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 5½-7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12—2 6-4
א. בראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-בעהאַנדלונג, פּלאָמבירונגען, קראָנען, ברוקען, א. א. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפֿנט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פֿון הויט-קראַנקהייטען פֿון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פֿאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פֿאַר שוועסטער.
אימפֿונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פֿון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפֿען זונטאָג.
חידוש איז די שטאָט.

יוֹר. י. אינפעלד
וואוינט איצט אויף
42 וואָסכאָדניאַ 42

אַנאָנסען
— אין —
„נ. פֿאָלקסבלאַט"
האָבען דעם
גרעסטען ערפֿאָלג.

אַבאָנעמענטס-פּרייז:
אין לאָדז: א חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: א חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט מעהרער. — פֿאַר'ן איבערשיקען פֿון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע ניט פֿעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפֿען ...

אַנאָנסען - פּרייז:
פֿאַר מעקסט 15 גראָשען, פֿריטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פֿריטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פֿריטאָג 15 גראָשען. — פֿאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט מעהרער. אויבער דער שטאָט — 50 פּראָצענט מעהרער.

... פּעליטאַר - שורה.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.